

Departament Usług Finansowych,
Licencjonowania i Nadzoru Funkcjonalnego
DFL/470/2/3/09/DP

Warszawa, dnia ⁴.....czerwca 2009 r.

**Tajemnica zawodowa na podstawie
ustawy o nadzorze nad rynkiem
kapitałowym**
Egz. nr 1

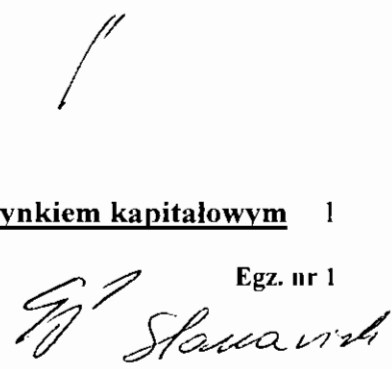
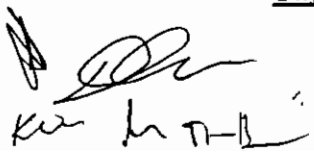
PROTOKÓŁ KONTROLI

Na podstawie art. 26 ust. 1 i art. 24 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o nadzorze nad rynkiem kapitałowym (Dz. U. Nr 183, poz. 1537 z późn. zm., zwanej dalej ustawą) oraz na podstawie Upoważnienia nr 1/2009 Przewodniczącego Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 23 lutego 2009 r. osoby:

- 1) Pana Macieja Kurzajewskiego – Zastępcę Dyrektora Departamentu Usług Finansowych, Licencjonowania i Nadzoru Funkcjonalnego Urzędu KNF, nr legitymacji służbowej 260/2008,
- 2) Pana Tomasza Banaszczyka - naczelnika w Wydziale Systemów Giełdowych i Rozliczeniowych Departamentu Usług Finansowych, Licencjonowania i Nadzoru Funkcjonalnego Urzędu KNF, nr legitymacji służbowej 259/2008,
- 3) Panią Karolinę Warowną - referenta w Wydziale Systemów Giełdowych i Rozliczeniowych Departamentu Usług Finansowych, Licencjonowania i Nadzoru Funkcjonalnego Urzędu KNF, nr legitymacji służbowej 35/2009,
- 4) Pana Pawła Pasternoka - specjalistę w Wydziale Systemów Giełdowych i Rozliczeniowych Departamentu Usług Finansowych, Licencjonowania i Nadzoru Funkcjonalnego Urzędu KNF, nr legitymacji służbowej 77/2007,
- 5) Pana Dawida Pietrzaka - specjalistę w Wydziale Systemów Giełdowych i Rozliczeniowych Departamentu Usług Finansowych, Licencjonowania i Nadzoru Funkcjonalnego Urzędu KNF, nr legitymacji służbowej 102/2007,

Tajemnica zawodowa na podstawie ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym 1

Egz. nr 1

zwane dalej "Kontrolerami", w terminie od dnia 23 lutego 2009 r. do 6 maja 2009 r. przeprowadziły kontrolę w spółce Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A., z siedzibą w Warszawie ul. Książęca 4 (dalej również Krajowy Depozyt, KDPW S.A. lub Kontrolowany).

Osobą upoważnioną do reprezentowania Krajowego Depozytu w postępowaniu kontrolnym była:

Pani Jolanta Żelazna - Dyrektor Biura KDPW S.A.

I. Zakres i cel kontroli

1. Przedmiot kontroli

Przedmiotem kontroli było sprawdzenie, czy działalność wykonywana przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. z siedzibą w Warszawie, ul. Książęca 4, jest zgodna z przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. Nr 183, poz. 1538 z późn. zm.; dalej ustawa o obrocie instrumentami finansowymi), z aktami prawnymi wydanymi na podstawie tej ustawy, ustawą z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami (Dz. U. Nr 123, poz. 1351 z późn. zm.), regulacjami KDPW S.A., zasadami uczciwego obrotu lub interesem uczestników obrotu.

2. Zakres kontroli

Przeprowadzona kontrola miała charakter problemowy i jej celem było zbadanie prawidłowości funkcjonowania systemu depozytowo-rozliczeniowego, za którego organizację i prowadzenie odpowiedzialny jest KDPW S.A.

Tematyka kontroli obejmowała badanie kwestii związanych z:

- a) prowadzeniem rozliczania i rozrachunku operacji, których przedmiotem są zdematerializowane papiery wartościowe,
- b) systemem zabezpieczania płynności rozrachunku transakcji,
- c) obsługa realizacji zobowiązań emitentów wobec uprawnionych z papierów wartościowych zarejestrowanych w depozycie papierów wartościowych.

3. Osobami składającymi oświadczenia i udzielającymi informacji oraz wyjaśnień w imieniu Kontrolowanego w trakcie kontroli były:

- a) Pan Krzysztof Oldak – Dyrektor Działu Operacyjnego KDPW S.A.,
- b) Pan Marcin Truchanowicz – Dyrektor Izby Rozliczeniowej KDPW S.A.

4.. Pouczenie

Przed podjęciem pierwszych czynności kontrolnych, w dniu 23 lutego 2009 r. Kontrolerzy okazali osobom upoważnionym do reprezentowania Kontrolowanego Upoważnienie Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego do przeprowadzenia kontroli oraz poinformowali te osoby o prawach i obowiązkach Kontrolowanego, poprzez pouczenie ich o prawie, sposobie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli, prawie odmowy podpisania protokołu, oraz o obowiązkach wynikających z art. 30 ust. 3 oraz art. 32 ustawy.

5. Daty czynności kontrolnych przeprowadzonych w siedzibie Kontrolowanego

Czynności kontrolne w siedzibie spółki Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. odbyły się w dniach: 23.02.2009 r., 4.03.2009 r., 18.03.2009 r., 19.03.2009 r., 3.04.2009 r., 5.05.2009 r., 6.05.2009 r. Kontrolujący kontynuowali czynności kontrolne w siedzibie Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, poprzez analizę pobranych dokumentów.

II. Regulacje normujące sposób organizowania Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A.:

1. Regulacje prawne

- a) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi,
- b) ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami.

2. Relewantne regulacje wprowadzone przez KDPW S.A.

- a) Regulamin Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych stanowiący załącznik do Uchwały Rady Nadzorczej Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych Nr 8/58/98 z dnia 24 lipca 1998 r. z późn. zm. (dalej Regulamin KDPW lub Regulamin),
- b) Szczegółowe Zasady Działania KDPW uchwalone Uchwałą Nr 79/98 Zarządu KDPW S.A. z dnia 29 stycznia 1998 r. z późn. zm. (dalej również SZD KDPW lub SZD).

III. Ustalenia kontrolne

A. Prowadzenie rozliczania i rozrachunku operacji, których przedmiotem są zdematerializowane papiery wartościowe

Zasady ogólne

Do zadań Krajowego Depozytu, zgodnie z art. 48 ust. 2 pkt 4, 5 i 7 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, należy m.in. rozliczanie transakcji zawieranych na rynku regulowanym giełdowym i pozagiełdowym oraz w alternatywnym systemie obrotu, a także dokonywanie rozrachunku w instrumentach finansowych i środkach pieniężnych w związku z takimi transakcjami.

Rozliczeniem, w myśl art. 48 ust. 10 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, jest ustalenie wysokości świadczeń pieniężnych i niepieniężnych wynikających z zawartych transakcji, do spełnienia których zobowiązani są uczestnicy Krajowego Depozytu, będący stronami tych transakcji lub inni uczestnicy, którzy zobowiązali się do wypełniania obowiązków w związku z takimi rozliczeniami.

Rozrachunek, zgodnie z art. 48 ust. 11 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, polega na obciążeniu lub uznaniu konta depozytowego lub rachunku papierów wartościowych prowadzonego przez Krajowy Depozyt odpowiednio z związku z transakcją zbycia lub nabycia instrumentów finansowych, a także odpowiednio do ustalonych w trakcie rozliczenia kwot świadczeń, uznanie lub obciążenie rachunku bankowego wskazanego przez uczestnika będącego stroną rozliczenia.

Odzwierciedleniem powyższych regulacji ustawowych w przepisach wewnętrznych KDPW S.A. jest § 47 ust. 1 Regulaminu KDPW, zgodnie z którym w ramach prowadzonej działalności związanej z rozliczeniem i rozrachunkiem, KDPW S.A. ustala zakres świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, do spełnienia których zobowiązane są strony rozliczenia, umożliwia ich spełnienie poprzez rejestrowanie zmian na kontach depozytowych i rachunkach papierów wartościowych oraz rachunkach pieniężnych prowadzonych dla uczestników, a także organizuje i zarządza systemem zabezpieczania płynności rozliczenia transakcji w zakresie określonym w regulaminie.

W odpowiedzi na pisemną prośbę Kontrolerów o przedstawienie ewentualnego wykazu procedur wewnętrznych dotyczących przeprowadzania rozliczeń i rozrachunków, w tym służących jednocześnie zapewnieniu bezpieczeństwa systemu rozliczeń i rozrachunku, KDPW S.A. w wyjaśnieniach z dnia 18 marca 2009 r. poinformował, iż co do zasady w ramach obsługi rozliczeń

i rozrachunków działa na podstawie Regulaminu i SZD KDPW oraz na potrzeby wewnętrzne funkcjonują:

- 1) Procedury operacyjne i odtworzeniowe tworzone i aktualizowane przez poszczególne jednostki organizacyjne KDPW S.A. Są one elementem działającego systemu zachowania ciągłości funkcjonowania KDPW;
- 2) Imienne upoważnienia Zarządu KDPW S.A. dla poszczególnych osób z Zespołów merytorycznych, odpowiedzialnych za procesy związane z obsługą zagranicznych papierów za pośrednictwem systemu SWIFT;
- 3) Uchwała nr 421/07 Zarządu KDPW S.A. z dnia 13.06.2007 r. (z późn. zmianami) w sprawie „Zasad użytkowania modułu SORBNET_BW dla systemu SORBNET i SORBNET-EURO w KDPW S.A.”;
- 4) Uchwała nr 397/08 Zarządu KDPW S.A. z dnia 26.06.2008 r. w sprawie „Zasad użytkowania modułu VideoTelBanking systemu Home banking Kredyt Banku S.A. w KDPW S.A.”;
- 5) Uchwała nr 59/08 Zarządu KDPW S.A. z dnia 30.01.2008 r. w sprawie ustalenia „Zasad użytkowania modułu Elbon w KDPW S.A.”.

Zgodnie z § 47 ust. 2 Regulaminu Krajowego Depozytu zasadą jest, że rozliczenie i rozrachunek transakcji dokonywane są w systemie rozliczeń wielosejnyjnych (dalej MB lub zasada kompensacji wielostronnej), natomiast Zarząd KDPW S.A. może postanowić w drodze uchwały, że rozliczenie i rozrachunek niektórych rodzajów transakcji, których przedmiotem są określone rodzaje papierów wartościowych, mogą być dokonywane w systemie rozliczeń w czasie rzeczywistym (dalej RTGS).

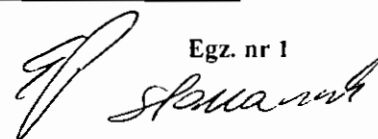
W wyjaśnieniach z dnia 18 marca 2009 r., KDPW S.A. wskazał następujące wyłączenia spod zasady kompensacji wielostronnej:

- 1) § 34 ust.2 SZD KDPW dot. rozliczeń w RTGS;
- 2) Uchwała nr 243/00 Zarządu KDPW S.A. dotycząca transakcji zawieranych przez NBP z Bankami;
- 3) Uchwała nr 466/01 Zarządu KDPW S.A. dotycząca transakcji rynku pierwotnego na obligacjach EBI;

Przyczyny wyłączeń przedstawione przez Krajowy Depozyt w ww. wyjaśnieniach to:

- 1) „zwiększenie dostępności do systemu depozytowo-rozliczeniowego – dot. transakcji rozliczanych w RTGS;
- 2) uzgodnienia z podmiotami, na rzecz których wykonywane są takie operacje – np. rozliczenia rynku pierwotnego obligacji skarbowych jest tylko w RTGS.”

KW- M T-R

Egz. nr 1

W przypadku możliwości rozliczania operacji w obu systemach o sposobie rozliczania decydują uczestnicy KDPW S.A. poprzez zastosowanie właściwego formatu instrukcji.

Zapis § 49 Regulaminu KDPW wskazuje na możliwość zastosowania kompensacji dwustronnej w celu rozliczenia i rozrachunku transakcji. Zgodnie z przedłożonymi przez KDPW S.A. informacjami w praktyce takie transakcje nie mają miejsca, natomiast proces obsługi tego rodzaju transakcji byłby analogiczny jak dla innych transakcji rozliczanych w MB, z podstawową różnicą polegającą na wyliczeniu odrębnej pozycji płatniczej netto wynikającej tylko z określonego rodzaju transakcji.

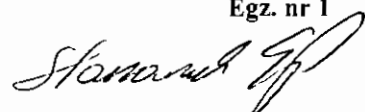
Instrukcje rozliczeniowe przyjmowane są przez KDPW S.A. od uczestników w terminach wskazanych w § 28 ust. 2a SZD KDPW, tj.:

- w godzinach od 7.30 do 18.30 – jeżeli wskazane w nich operacje mają być realizowane w systemie rozliczeń wielosesyjnych, albo
- w godzinach od 6.00 do 21.00 – jeżeli operacje te mają być realizowane w systemie rozliczeń w czasie rzeczywistym.

Podmiotami dostarczającymi instrukcje rozliczeniowe do KDPW S.A. są:

- 1) podmiot prowadzący rynek zorganizowany;
- 2) MTS CeTO S.A. dla Rynku MTS Poland;
- 3) NBP – dla określonych rodzajów transakcji (§ 37a SZD KDPW);
- 4) strona debetowana w papierach wartościowych – dla operacji niewymagających zestawiania;
- 5) obie strony rozliczenia – dla operacji wymagających zestawiania.

Przy rozrachunku transakcji na rynku zorganizowanym obowiązuje zasada delivery versus payment (dalej DvP) – dostawa za płatność, płatność za dostawę. Podstawą dla zastosowania zasady DvP są relacje kontraktowe wynikające z Regulaminu KDPW, który w § 52 ust. 1 stanowi, że uznanie rachunku pieniężnego uczestnika będącego stroną rozliczenia następuje jednocześnie z zarejestrowaniem zbycia papierów wartościowych na prowadzonym przez niego koncie ewidencyjnym w Krajowym Depozycie, a obciążenie rachunku pieniężnego uczestnika będącego stroną rozliczenia następuje jednocześnie z zarejestrowaniem nabycia papierów wartościowych na prowadzonym dla niego koncie ewidencyjnym w KDPW S.A. W niektórych przypadkach zasada DvP nie ma jednak zastosowania. W takich sytuacjach zastosowanie ma zasada Free of Payment (dalej FoP), która oznacza, że papiery wartościowe transferowane są bez jednoczesnego transferu gotówki. W wyjaśnieniach z dnia 18 marca 2009 r. Krajowy Depozyt przedstawił listę operacji

rozliczanych na zasadzie DvP (wraz z podaniem kodów typu tych operacji) i wskazał, że operacje, które nie znalazły się na liście rozliczane są na zasadzie FoP (ich lista znajduje się w zał. 3 do SZD KDPW).

Załącznik nr 6 do SZD KDPW zawiera harmonogram prowadzenia dnia rozliczeniowego w systemie rozliczeń wielosecyjnych MB i RTGS. Zgodnie z tym załącznikiem w harmonogramie dnia rozliczeniowego w systemie rozliczeń wielosecyjnych jest VII sesji rozrachunkowych, w tym na sesjach nr I, II, VI i VII realizowane są operacje niewymagające rozliczeń pieniężnych (FoP) z wyjątkami wskazanymi w przywołanym wyżej załączniku, natomiast na sesjach nr III, IV i V realizowane są wszystkie operacje, a więc zarówno te, dla których ma zastosowanie zasada DvP, jak również te, do których stosuje się zasadę FoP. Czas trwania rozliczeń i rozrachunków w systemie rozliczeń w czasie rzeczywistym jest różny w zależności od typów operacji realizowanych w tym systemie.

W oparciu o wyjaśnienia KDPW S.A. z dnia 18 marca 2009 r. Kontrolujący ustalili, że poszczególne transakcje kierowane są do rozliczenia na sesjach rozrachunkowych zgodnie z ustawieniami baz danych, które zostały dokonane w oparciu o ww. regulację KDPW S.A. Transakcja kierowana jest do rozliczenia na najbliższą sesję w dniu rozliczenia transakcji, podczas której możliwe jest dokonywanie rozrachunku danego typu operacji. Analogicznie w RTGS transakcja kierowana jest do rozliczenia o najwcześniejszej godzinie w dniu rozrachunku transakcji, właściwej dla danego typu operacji. Dostarczenie dokumentu ewidencyjnego po ostatniej sesji dla danego typu operacji lub po zakończeniu rozliczeń w RTGS danego typu operacji powoduje odrzucenie systemowe takiej instrukcji uczestnika.

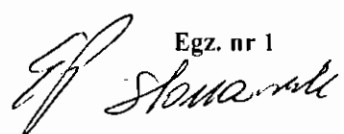
Krajowy Depozyt, zapytany o ilość obecnie prowadzonych Numerów Identyfikacji Klienta, poinformował, że według stanu na dzień 5 marca 2009 r. jest prowadzonych 81163 Numerów Identyfikacji Klienta oraz, że występuje stała tendencja wzrostowa.

Przebieg poszczególnych procesów rozliczania i rozrachunku transakcji ze wskazaniem poszczególnych etapów, terminów oraz dokumentów wymienianych z uczestnikami i organizatorami rynków oraz problemy, nieprawidłowości i błędy z tymi procesami związane.

Proces rozliczania i rozrachunku operacji w systemie rozliczeń w czasie rzeczywistym (RTGS) rozpoczyna się po dostarczeniu do KDPW S.A. poprawnej instrukcji w formacie dokumentu RTGS. Krajowy Depozyt wysłał informację o przyjęciu tej instrukcji do obu stron rozliczenia. Istnieje

Tajemnica zawodowa na podstawie ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym 7

KW hr TH

Egz. nr 1

możliwość odwołania instrukcji przez wystawcę, a w takim przypadku KDPW S.A. wysyła informację o odwołaniu instrukcji do obu stron rozliczenia. Dla określonych typów operacji (zał. 3 do SZD KDPW) wymagane jest zestawienie instrukcji. Wówczas Krajowy Depozyt wysyła informację o zestawieniu instrukcji do obu stron rozliczenia. W przypadku przesłania przez obie strony zgodnych instrukcji odwołujących istnieje możliwość odwołania zestawionych instrukcji. W takiej sytuacji KDPW S.A. wysyła informację do obu stron o odwołaniu instrukcji. Do rozrachunku instrukcji w RTGS stosuje się zasadę rozliczenia FoP lub DvP, o czym decyduje kod typu operacji wg załącznika 3 do SZD KDPW. Jeżeli rozrachunek odbywa się przy zastosowaniu zasady FoP następuje wówczas weryfikacja dostępności papierów wartościowych. Jeżeli natomiast dla zasady DvP weryfikacja dostępności papierów wartościowych jest pozytywna, następuje wysłanie zlecenia płatniczego do DSP NBP. Po potwierdzeniu realizacji zlecenia płatniczego ma miejsce finalny rozrachunek transakcji. KDPW S.A. wysyła informację o rozrachunku (wyciąg z konta), bądź też informację o braku możliwości wykonania rozrachunku (informacja o statusie instrukcji). W przypadku braku możliwości wykonania rozrachunku co 15 minut podejmowana jest próba ponownego rozrachunku.

Proces rozliczenia i rozrachunku w systemie wielosesyjnym (MB) rozpoczyna się po dostarczeniu do KDPW S.A. poprawnej instrukcji w formacie dokumentu MB. Również w tym systemie rozliczeniowym istnieje możliwość odwołania instrukcji przez wystawcę. Dla określonych typów operacji, wskazanych w załączniku 3 do SZD KDPW, wymagane jest zestawienie instrukcji. Krajowy Depozyt wysyła informacje zbiorcze o statusie dostarczonych instrukcji do obu stron rozliczenia. Następnie, KDPW S.A. wysyła raporty zawierające prognozę rozliczeń pieniężnych na daną sesję rozliczeniową. Rozrachunek instrukcji następuje zgodnie z zasadą rozliczenia FoP lub DvP – decyduje kod typu operacji wg załącznika 3 do SZD KDPW. W dalszej kolejności ma miejsce weryfikacja dostępności aktywów na kontach uczestników. Jeżeli brakuje papierów wartościowych lub środków pieniężnych następuje zawieszenie rozrachunku transakcji. W przypadku braku papierów wartościowych na kontach uczestników zastosowanie mają pożyczki automatyczne papierów wartościowych. W przypadku rozliczeń pieniężnych wysyłane są zlecenia płatnicze obciążające banki. Następnie dokonywane są ewentualne korekty związane z dokonaniem zawieszenia rozrachunku. W dalszej kolejności realizowane są płatności związane z zabezpieczeniami pożyczek papierów wartościowych oraz wysyłane są zlecenia uznające banki. Jeżeli rozrachunek nie jest możliwy Krajowy Depozyt wysyła informację o braku możliwości wykonania rozrachunku (informacja o statusie instrukcji). W pozostałych przypadkach KDPW S.A. wysyła informację o rozrachunku (wyciąg z konta). Krajowy Depozyt wysyła również raport

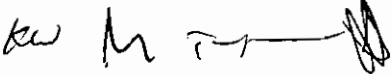
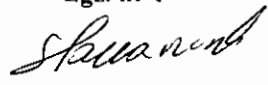
zawierający salda pieniężne wynikające z dokonanego na sesji rozrachunku. Po ostatniej sesji rozrachunkowej KDPW S.A. wysyła wyciągi zbiorcze. Następuje usunięcie z systemu instrukcji niezestawionych, dla których upłynął termin rozrachunku, a KDPW S.A. wysyła informację o przeterminowaniu instrukcji (informacja o statusie instrukcji do obu stron rozliczenia). W dalszej kolejności Krajowy Depozyt wysyła raporty zawierające prognozy rozliczeń pieniężnych na kolejne dni oraz raport zawierający salda pieniężne i salda w papierach wartościowych z transakcji zawartych w bieżącym dniu. Na koniec następuje generowanie transakcji zamykających dla transakcji warunkowych z datą rozliczenia na następny dzień rozliczeniowy.

Procesy rozliczania transakcji, których przedmiotem są instrumenty pochodne zostały uregulowane w dziale 5 SZD KDPW. Przepisy tego działu wskazują, że w przypadku rozliczania takich transakcji, jeszcze przed rozpoczęciem sesji giełdowej do godz. 8:15, realizowane są płatności z tytułu właściwych depozytów zabezpieczających. Wysokość wstępnego depozytu rozliczeniowego dla każdego uczestnika rozliczającego aktualizowana jest do godz. 8:30 w systemie monitorującym rynek terminowy. Od godz. 8:30 do godz. 16:30 prowadzony jest monitoring stopnia wykorzystania limitu transakcyjnego uczestników rozliczających, który przeliczany jest wraz z wyznaczeniem aktualnych wartości właściwych depozytów zabezpieczających i wartości bieżących rozrachunków rynkowych oraz premii opcyjnych. W czasie rzeczywistym następuje przekaz z GPW S.A. do KDPW S.A. informacji o zawartych transakcjach w postaci komunikatów M1 lub C0. Komunikat ten jest odbierany przez Krajowy Depozyt i wysyłany do uczestników rozliczających zdalnych członków giełdy w postaci komunikatu GP1. Po zakończeniu sesji (godz. 17:15) przyjmowane są do rozliczeń dokumenty z GPW S.A.:

- a) transakcje w instrumentach pochodnych,
- b) kursy rozliczeniowe instrumentów pochodnych i instrumentów bazowych.

Izba Rozliczeniowa wysyła do Uczestników Rozliczających następujące raporty (godz. 18:00):

- a) wykaz płatności dla Uczestnika Rozliczającego,
- b) informacje o stanie kont indywidualnych oraz operacjach zaksięgowanych na tych kontach w określonym dniu księgowym,
- c) wykaz płatności dla płatnika,
- d) wyciąg z rejestrów papierów wartościowych przeznaczonych na właściwy depozyt zabezpieczający,
- e) listę dokumentów ewidencyjnych w Izbie Rozliczeniowej,
- f) zawiadomienie o dostawie i rozliczeniu finansowym.

Egz. nr 1

Proces rozliczania i rozrachunku transakcji, wymagającej potwierdzenia tej transakcji dostarczonego bankowi powierniczemu przez klienta tego banku (art. 121 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi) odbywa się na podstawie przelewów posttransakcyjnych z wyszczególnionym kodem typu operacji wg zasad ogólnych określonych w § 47 i § 51 SZD KDPW. Przy rozliczeniu i rozrachunku tych transakcji obowiązują ww. ogólne zasady dokonywania rozliczeń w MB. Krajowy Depozyt w wyjaśnieniach z dnia 18 marca 2009 r. przedstawił wolumen tych transakcji w okresie referencyjnym od stycznia 2007 r. i liczbę podmiotów je zawierających. Z danych przedstawionych przez KDPW S.A. wynika, że wolumen takich transakcji w 2007 r. wyniósł 4 470 112 353, w 2008 r. - 5 044 292 870, w miesiącach styczeń-luty 2009 r. - 835 937 791. Natomiast liczba tych transakcji wyniosła w 2007 r. 126 754, w 2008 r. - 142 855, a w miesiącach styczeń-luty 2009 r. - 20 559.

W toku czynności kontrolnych, Kontrolerzy poprosili Krajowy Depozyt o przedstawienie informacji dotyczących ewentualnych problemów, nieprawidłowości związanych z prowadzeniem rozliczeń i rozrachunków, które występują po stronie uczestników oraz po stronie KDPW S.A.

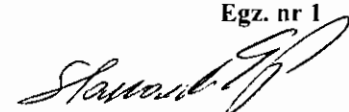
Identyfikowane na poziomie KDPW S.A. nieprawidłowości lub problemy z prowadzeniem rozliczeń i rozrachunków występujące po stronie uczestników dotyczą niedoboru papierów wartościowych na kontach uczestników KDPW S.A. uniemożliwiającego rozrachunek transakcji w dniu wskazanym jako dzień rozliczenia transakcji, przede wszystkim w związku z transakcjami zawieranymi przez klientów banków depozytariuszy. Z analizy przeprowadzonej przez Krajowy Depozyt wynika, że brak papierów wartościowych na dużej liczbie kont depozytowych wpływa niekorzystnie na czas przetwarzania danych podczas konkretnej sesji rozrachunkowej w warunkach każdego istniejącego systemu informatycznego. Drugim problemem, który wymienił Krajowy Depozyt w wyjaśnieniach z dnia 18 marca 2009 r. jest występujący sporadycznie brak środków pieniężnych na rachunkach banków w DSP NBP.

W związku ze zidentyfikowanymi problemami, Kontrolerzy poprosili KDPW S.A. o wskazanie momentów, w których Krajowy Depozyt kontroluje stan pokrycia zobowiązań uczestnika. W wyjaśnieniach z dnia 1 kwietnia 2009 r. KDPW S.A. wskazał, że kontroluje stan pokrycia zobowiązań uczestnika w gotówce poprzez przesłanie do realizacji zlecenia płatniczego obciążającego rachunek bankowy wskazany przez uczestnika w banku rozliczeniowym. Krajowy Depozyt poinformował, że nie ma możliwości innego sprawdzenia dostępności środków finansowych niezbędnych do rozrachunku, ponieważ nie posiada wglądu w stan środków na rachunku bankowym płatnika oraz nie prowadzi rachunków pieniężnych. KDPW S.A. kontroluje stan pokrycia zobowiązań uczestnika w papierach wartościowych w trakcie trwania każdej sesji rozrachunkowej ze

Tajemnica zawodowa na podstawie ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym 10

Egz. nr 1

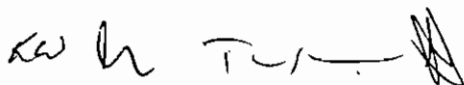

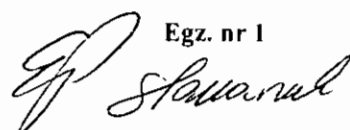
wszystkich poprawnych, kierowanych na tę sesję instrukcji, przed dokonaniem ich ostatecznego rozrachunku. Dla transakcji rozliczanych w RTGS stan pokrycia zobowiązań następuje wobec każdej poprawnej instrukcji bezpośrednio po przyjęciu jej do rozliczenia oraz zgodnie z zasadą ponownego kierowania do rozliczenia w przypadku niedoborów, w godzinach pracy systemu. Zapytany przez Kontrolerów czy jest to proces rozliczenia czy rozrachunku transakcji, Krajowy Depozyt poinformował, że biorąc pod uwagę art. 48 ust. 10 i 11 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, weryfikacja dostępności aktywów pieniężnych następuje poprzez faktyczne obciążenie rachunków w banku rozliczeniowym, jest to zatem element właściwy dla rozrachunku. Weryfikacja dostępności papierów wartościowych natomiast, jest etapem poprzedzającym uznanie/obciążenie kont depozytowych, czyli z jednej strony można uznać, że jest ustaleniem wysokości świadczeń niepieniężnych (element właściwy dla rozliczenia), aczkolwiek z drugiej strony należałoby uznać działania związane z weryfikacją dostępności aktywów na kontach depozytowych jako czynności właściwe dla izby rozrachunkowej (element rozrachunku). Konkludując swoje wyjaśnienia w tej kwestii, Krajowy Depozyt stwierdził, „*iz wydaje się najwłaściwsze uznanie, że proces ten jest na styku rozliczenia i rozrachunku – w przypadku odrębnych izb (rozliczeniowej i rozrachunkowej) byłoby to więc przedmiotem bilateralnej umowy*”.

Z przedstawionych w dniu 18 marca 2009 r. wyjaśnień wynika, że nieprawidłowością po stronie KDPW S.A. są zdarzające się opóźnienia (głównie przed 2008 r.) w terminowym zakończeniu poszczególnych sesji rozrachunkowych. Krajowy Depozyt poinformował, że „*powodem tych opóźnień jest brak papierów wartościowych na dużej liczbie kont uczestników i konieczność obsłużenia dużej liczby zawieszonych rozrachunku.*”

W celu określenia skali zdarzających się opóźnień w terminowym zakończeniu rozrachunku transakcji oraz ich wpływu na proces rozrachunku transakcji w KDPW S.A., Kontrolerzy poprosili Krajowy Depozyt o wskazanie przeciętnego czasu opóźnienia w procesie rozliczania transakcji, jego częstotliwości oraz rodzaju działań podejmowanych przez Krajowy Depozyt w celu niedopuszczenia lub istotnego ograniczenia możliwości wystąpienia tych nieprawidłowości. W odpowiedzi, w wyjaśnieniach z dnia 6 maja 2009 r. Krajowy Depozyt przedstawił szczegółowe informacje na temat opóźnień w finalizacji poszczególnych sesji rozrachunkowych. W 2008 r. stwierdzono 23 przypadki, w których nastąpiły opóźnienia realizacji sesji. W latach 2006-2007 stwierdzono odpowiednio 348 i 81 przypadki. Liczba dni, w których nastąpiły opóźnienia realizacji sesji w 2008 r. wynosi 20. Natomiast w latach 2006-2007 stwierdzono odpowiednio 160 i 69 dni. Z powyższych danych wynika, że jeżeli przyjmie się, iż w roku jest 250 dni operacyjnych, a procesowanie następuje w ramach 7 sesji rozrachunkowych, każdego dnia odsetek opóźnionych sesji do liczby procedowanych sesji ogółem wynosi ok. 1,3 %.

Tajemnica zawodowa na podstawie ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym 11

Egz. nr 1

Do działań podejmowanych przez KDPW S.A. w sytuacji opóźnień w procedowaniu sesji, zgodnie z przesłanymi informacjami należy:

- 1) tworzenie nowego modułu informatycznego obsługującego zawieszenia, zaimplementowanego w 2007 r. w celu optymalizacji tego procesu;
- 2) przekazywanie do uczestników KDPW S.A. informacji o zaistniałych opóźnieniach, ze wskazaniem szacunkowego czasu rozpoczęcia kolejnej sesji;
- 3) ograniczenie liczby sesji rozrachunkowych poprzez „eliminację” sesji o godz. 13.00, przez co nie pogłębiało się opóźnienie w rozpoczęciu sesji o godz. 15.30, w maju 2006 r., w okresie szczególnie dużej liczby braków na kontach depozytowych.

Oprócz zmian wskazanych w pkt 1 dokonano również zmian w regulacjach KDPW S.A. Ich przykładem było wprowadzenie zasady, której celem jest ograniczenie negatywnych skutków dokonywanych zawiesznień. Priorytetem dla KDPW S.A. jest wyeliminowanie ryzyk i zagrożeń wywołanych przez opóźnienia rozliczeń, kosztem zwiększenia, nieznacznego w skali ogólnej, odsetka transakcji zawieszonych.

W przywołanych wyżej wyjaśnieniach Krajowy Depozyt wskazał, że „opóźnienia w realizacji poszczególnych sesji rozrachunkowych mogą, ale nie muszą wpływać na terminowość wszystkich kolejnych sesji”. Dalej w ww. wyjaśnieniach KDPW S.A. poinformował, że po implementacji nowych rozwiązań informatycznych zdarzające się opóźnienia sesji w praktyce wpływają negatywnie jedynie na sesję, która rozpoczyna się bezpośrednio po opóźnionej sesji.

W załączniku do wyjaśnień z 18 marca 2009 r. Krajowy Depozyt przedstawił tabelę obrazującą transakcje i przelewy posttransakcyjne, które nie zostały rozliczone w terminie, zarówno z powodu problemów i nieprawidłowości po stronie uczestników, jak i ze strony KDPW S.A.

Transakcje i przelewy posttransakcyjne nierozliczone w terminie – 2007-2009 r.

miesiące	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2007 r.												
Liczba/udział % w liczbie transakcji i przelewów potransakcyjnych	415/ 0,03 %	577/ 0,04 %	1349/ 0,08 %	1232/ 0,07 %	1277/ 0,09 %	2155/ 0,16 %	1935/ 0,15 %	1362/ 0,10 %	1272/ 0,12 %	1554/ 0,13 %	882/ 0,07 %	3755/ 0,33 %
Wolumen/udział % w wolumenie transakcji i przelewów potransakcyjnych	5,884, 0,20 %	8,035, 0,27 %	14,268, 0,33 %	7,999, 0,19 %	11,840, 0,41 %	18,119, 0,49 %	22,112, 0,62 %	17,531, 0,51 %	3,432, 0,09 %	20,170, 0,53 %	10,818, 0,25 %	34, 774/ 0,73 %

Tajemnica zawodowa na podstawie ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym 12

Egz. nr 1

Wartość/udział % w wartości transakcji i przelewów posttransakcyjnych	370, 342, 489/ 0,07 %	558, 133, 760/ 0,11 %	499, 929, 588/ 0,09 %	711, 377, 243/ 0,13 %	1,132, 475, 556/ 0,20 %	916, 956, 178/ 0,15 %	1,011, 385, 538/ 0,16 %	810, 875, 876/ 0,12 %	322, 371, 559/ 0,05 %	428, 053, 082/ 0,06 %	525, 230, 027/ 0,08 %	1,692,784, 677/ 0,35 %
2008 r.												
Liczba/udział % w liczbie transakcji i przelewów postransakcyjnych	1073/ 0,09 %	2790/ 0,25 %	869/ 0,11 %	647/ 0,08 %	455/ 0,07 %	1845/ 0,26 %	1306/ 0,17 %	449/ 0,07 %	1122/ 0,14 %	3538/ 0,30 %	2164/ 0,22 %	1720/ 0,19 %
Wolumen/udział % w wolumenie transakcji i przelewów postransakcyjnych	14, 883, 354/ 0,26 %	8,666, 052/ 0,21 %	4,653, 644/ 0,16 %	6,124, 912/ 0,20 %	4,664, 173/ 0,18 %	15,911, 544/ 0,61 %	18,446, 650/ 0,55 %	4,778, 889/ 0,17 %	10, 460, 658/ 0,31 %	27,348, 335/ 0,53 %	6,852, 708/ 0,18 %	16, 950, 745/ 0,51 %
Wartość/udział % w wartości transakcji i przelewów posttransakcyjnych	511, 174, 316/ 0,08 %	290, 338, 947/ 0,05 %	134, 881, 601/ 0,03 %	245, 751, 143/ 0,05 %	153, 435, 369/ 0,04 %	452, 340, 012/ 0,11 %	517, 637, 257/ 0,11 %	186, 055, 269/ 0,04 %	762, 566, 994/ 0,13 %	508, 696, 074/ 0,08 %	196, 763, 668/ 0,05 %	126,142, 797/ 0,03 %
2009 r.												
Liczba/udział % w liczbie transakcji i przelewów postransakcyjnych	1131/ 0,14 %	2516/ 0,28 %										
Wolumen/udział % w wolumenie transakcji i przelewów postransakcyjnych	18, 613, 688/ 0,49 %	9,923, 248/ 0,28 %										
Wartość/udział % w wartości transakcji i przelewów posttransakcyjnych	120, 418, 331/ 0,03 %	242, 063, 372/ 0,06 %										

Krajowy Depozyt przedstawił również listę błędów podczas procesu rozliczeniowego mających wpływ na transakcje uczestników KDPW S.A., które wystąpiły po stronie Krajowego Depozytu w latach 2007-2008:

- 1) „5.03.2007 r. - Podczas II sesji system nie zawiesił jednej z części rozliczenia operacji o kodzie 035 - przetarg zamiany obligacji. W efekcie bank otrzymał obligacje, pomimo iż nie przekazał na konto Ministerstwa Finansów obligacji odkupowanych. Błąd skorygowano podczas kolejnej sesji;
- 2) 29.03.2007 r. - W trakcie udzielania pożyczki papierów wartościowych wskazano błędnego pożyczkodawcę (niezgodnie z deklaracją uczestnika). W efekcie udzielono pożyczkę z konta uczestnika, który nie zadeklarował chęci udzielenia pożyczki. Na kolejnej sesji rozliczeniowej skorygowano błąd;
- 3) 3.04.2007 r. - Na skutek awarii systemu w NBP, Bank Centralny nie był w stanie wygenerować dokumentów ewidencyjnych dotyczących zwrotu obligacji na konta banków. Po uzgodnieniach, KDPW S.A. zgodził się na wystawienie dokumentów ewidencyjnych na podstawie informacji papierowej. W trakcie ręcznego wprowadzania danych popełniono błąd – wskazując nieistniejące konto. Następnego dnia dokonano stosownej korekty na kontach oraz przekazano informację bankowi potwierdzając, iż był on na koniec 3.04 właścicielem obligacji, pomimo braku informacji o tym fakcie na wyciągu z konta w KDPW S.A.;
- 4) 1.08.2007 r. - W związku z zawieszeniem rozrachunku w dniu ustalenia prawa do dywidendy KDPW S.A. miał obowiązek dokonania stosownej korekty pieniężnej (§ 75a SZD KDPW). Korekta ta powinna być realizowana łącznie z transakcją. Na skutek błędu wykonano ją zbyt wcześnie (przed rozliczeniem transakcji). Na kolejnej sesji rozliczeniowej dokonano księgowania odwrotnych. W dniach następnych, razem z rozliczeniem transakcji wykonano poprawne operacje;
- 5) 29.10.2007 r. - Po uruchomieniu systemu RTGS nastąpiło zablokowanie generowania komunikatów dla uczestników KDPW S.A. dotyczących rozliczeń prowadzonych w tym systemie. Po interwencji programistów usunięto błąd;
- 6) 3.12.2007 r. - W związku z dodatkowym dniem księgowym (1.12.07) nastąpił błąd polegający na odrzuceniu przez system dokumentów ewidencyjnych dotyczących zamknięcia transakcji warunkowych w systemie RTGS (operacje 615). W efekcie nastąpiło opóźnienie w rozliczeniu tych transakcji;
- 7) 3.06.2008 r. - Podczas prowadzenia dnia księgowego wystąpiły zaburzenia w przetwarzaniu danych: znaczące wydłużenie czasu poszczególnych procesów systemowych. Dodatkowo wystąpił problem z odbiorem przesyłek z poczty ESDI. W efekcie nastąpiło opóźnienie w rozpoczęciu IV sesji;
- 8) 3.11.2008 r. - Na skutek braku aktualizacji certyfikatów szyfrujących na stacji SORBNET_BW (obsługa rachunku w DSP NBP) nastąpiło zdublowanie zleceń płatniczych do transakcji rozliczanych w RTGS – łącznie 4 zlecenia. Korekta błędu: zrealizowanie 4 zleceń płatniczych

korygujących zdublowane zlecenia płatnicze, wysłanie do banków informacji pisemnych o błędach i ich skorygowaniu;

- 9) *12.11.2008 r. - System depozytowo-rozliczeniowy nie wygenerował dokumentów ewidencyjnych dotyczących zamknięcia transakcji warunkowych (repo i sell/buy-back). W efekcie transakcje te zostały skierowane do rozliczenia na IV sesję rozrachunkową (zamiast sesji III). Z analiz wynika, że było to skutkiem błędnej daty w systemie, wprowadzonej w związku z dodatkowym dniem księgowym w dniu 11.11.2008 r.”*

Krajowy Depozyt poinformował, iż żaden ze zidentyfikowanych problemów powstałych w procesie rozliczeniowym nie był przedmiotem skarg ze strony uczestników KDPW S.A.

Proces rozliczania i rozrachunku transakcji transgranicznych.

Ogólne zasady obejmujące proces transferowania papierów wartościowych pomiędzy systemami depozytowymi zawarte są w § 10b SZD KDPW.

Rejestracja papierów wartościowych – uznanie konta KDPW S.A. w zagranicznym depozycie:

- 1) uczestnik KDPW S.A. przesyła instrukcję rozliczeniową wymagającą zestawienia do systemu KDPW;
- 2) kontrola systemowa instrukcji;
- 3) do instrukcji poprawnej generacja komunikatu SWIFT MT540;
- 4) komunikat MT540 wygenerowany na podstawie poprawnej instrukcji jest wysyłany do zagranicznego depozytu;
- 5) KDPW S.A. otrzymuje komunikat MT544 – potwierdzenie zaksięgowania papierów na koncie KDPW S.A. w zagranicznym depozycie;
- 6) generacja instrukcji do zestawienia do systemu KDPW S.A.;
- 7) rozrachunek papierów wartościowych na koncie uczestnika;
- 8) wysłanie wyciągu z konta do uczestnika KDPW S.A.

Wyrejestrowanie papierów wartościowych – obciążenie konta KDPW S.A. w zagranicznym depozycie:

- 1) uczestnik KDPW S.A. przesyła instrukcję blokady papierów wartościowych na wyodrębnionym koncie;
- 2) kontrola systemowa instrukcji;
- 3) ewidencja blokady papierów wartościowych;
- 4) generacja komunikatu SWIFT MT542;
- 5) komunikat MT542 jest wysyłany do zagranicznego depozytu;

- 6) KDPW S.A. otrzymuje komunikat MT546 – potwierdzenie wyksięgowania papierów z konta KDPW w zagranicznym depozycie;
- 7) generacja instrukcji do systemu KDPW S.A. – wyrejestrowanie z konta uczestnika zablokowanych papierów;
- 8) wysłanie wyciągu z konta do uczestnika KDPW S.A.

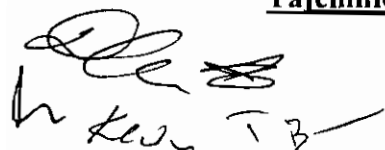
W wyjaśnieniach z dnia 18 marca 2009 r. Krajowy Depozyt poinformował, że nie stwierdzono poważnych problemów dotyczących obsługi transferów transgranicznych. Pewnym problemem jest, wg KDPW S.A., kwestia jednoznacznego wskazywania przez uczestników Krajowego Depozytu (w instrukcjach przesyłanych do systemu KDPW S.A.) kontrahentów w zagranicznych systemach depozytowych będących odbiorcami/dostawcami papierów wartościowych.

Uczestnicy bezpośredni, rozliczający i płatnicy Krajowego Depozytu

Zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, uczestnikami KDPW S.A. mogą być wyłącznie podmioty, których przedmiot przedsiębiorstwa obejmuje prowadzenie rachunków papierów wartościowych, emitenci zdematerializowanych papierów wartościowych, a także inne instytucje finansowe, jeżeli ich uczestnictwo ma na celu współdziałanie z Krajowym Depozytem w zakresie wykonywanych przez niego zadań. Zapis § 9 Regulaminu KDPW S.A. wskazuje, że podmiot, który zawarł umowę o uczestnictwo z Krajowym Depozytem może być uczestnikiem bezpośrednim albo pośrednim. Uczestnik bezpośredni działa samodzielnie wobec KDPW S.A. i innych uczestników, natomiast uczestnik pośredni działa wobec Krajowego Depozytu i innych uczestników za pośrednictwem uczestnika bezpośredniego.

W chwili obecnej działają tylko uczestnicy bezpośredni KDPW S.A.

W myśl § 12 Regulaminu KDPW uczestnicy bezpośredni, posiadający jeden z typów uczestnictwa określonych w tym przepisie, zamierzający prowadzić działalność dotyczącą transakcji, których rozliczenie zabezpieczone jest funduszem rozliczeniowym lub funduszem zabezpieczającym ASO, zobowiązani są przed rozpoczęciem prowadzenia tej działalności uzyskać status uczestnika rozliczającego. Uczestnikiem rozliczającym, zgodnie z tym przepisem może być wyłącznie uczestnik będący osobą prawną, a w przypadku domów maklerskich, wyłącznie dom maklerski działający w formie spółki akcyjnej albo spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Posiadanie statusu uczestnika rozliczającego oznacza, że uczestnik taki ponosi wobec KDPW S.A. i innych uczestników KDPW odpowiedzialność za prawidłowe wykonanie obowiązków wynikających z rozliczeń

w ksero TB

Egz. nr 1

transakcji zabezpieczonych funduszem rozliczeniowym lub funduszem zabezpieczającym ASO oraz, że uczestniczy w tworzeniu systemu gwarantowania rozliczeń na zasadach określonych w regulaminie.

Krajowy Depozyt w przesłanych wyjaśnieniach przedstawił listę uczestników rozliczających. Zgodnie z przedstawionymi informacjami lista ta obejmuje 39 pozycji, a wśród nich są dwa przypadki reprezentacji na rynku terminowym (Dom Maklerski Banku BPS S.A., Domu Maklerskiego Polonia Net S.A.). Uczestnikami rozliczającymi w KDPW S.A. są następujące podmioty:

- KREDYT BANK S.A.
- IPOPEMA SECURITIES S.A.
- OPERA DOM MAKLESKI SP Z O.O.
- X-TRADE BROKERS DOM MAKLESKI S.A.
- DOM MAKLESKI PEKAO
- BANK BPH S.A.
- PKO BANK POLSKI S.A.
- ALIOR BANK S.A. BIURO MAKLESKIE
- COPERNICUS SECURITIES S.A.
- BANK GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ S.A.
- DOM MAKLESKI BANKU BPS S.A.
- CENTRALNY DOM MAKLESKI PEKAO S.A.
- ING SECURITIES S.A. W WARSZAWIE
- BM BANKU BPH S.A.
- BANK MILLENNIUM S.A.
- KBC SECURITIES N.V. ODDZIAŁ W POLSCE
- DOM MAKLESKI PKO BP
- DOM INWESTYCYJNY BRE BANKU S.A.
- DOM MAKLESKI BZ WBK S.A.
- DOM MAKLESKI POLONIA NET S.A.
- BGŻ S.A. BIURO MAKLESKIE
- DOM MAKLESKI BANKU HANDLOWEGO S.A.
- BANK HANDLOWY W WARSZAWIE S.A.
- UNICREDIT CA IB POLAND S.A.
- RAIFFEISEN BANK POLSKA S.A.
- DOM MAKLESKI AMERBROKERS S.A.

- ING BANK ŚLĄSKI S.A.
- DOM MAKLERSKI PENETRATOR S.A.
- DM BANKU OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.
- MILLENNIUM DOM MAKLERSKI S.A.
- ERSTE SECURITIES POLSKA S.A.
- BESKIDZKI DOM MAKLERSKI S.A.
- BM BANKU DNB NORD POLSKA S.A.
- SOCIETE GENERALE SA ODDZIAŁ W POLSCE
- BANK POLSKA KASA OPIEKI S.A.
- DEUTSCHE BANK POLSKA S.A.
- DB SECURITIES S.A.
- DOM MAKLERSKI IDM S.A.

Na rynku terminowym uczestnikiem rozliczającym dla Domu Maklerskiego Banku BPS S.A. jest BGŻ S.A. Biuro Maklerskie, natomiast dla Domu Maklerskiego Polonia Net S.A. jest Biuro Maklerskie Banku Dnb Nord Polsak S.A..

Zgodnie z § 48 ust. 1 Regulaminu, Krajowy Depozyt może otwierać i prowadzić rachunki pieniężne uczestników, które służą do realizacji rozrachunków wynikających z transakcji oraz innych operacji związanych z należnościami i zobowiązaniami pieniężnymi uczestnika. W przypadku, gdy Krajowy Depozyt nie prowadzi rachunków pieniężnych uczestników, rachunki te prowadzone są przez bank rozliczeniowy (§ 48 ust. 3 Regulaminu KDPW S.A.). Dodatkowo uczestnik może regulować swoje zobowiązania poprzez rachunek prowadzony dla innego uczestnika, zwanego płatnikiem.

W wyjaśnieniach przedstawionych Kontrolerom, Krajowy Depozyt poinformował, iż nie prowadzi rachunków pieniężnych dla uczestników KDPW S.A. Narodowy Bank Polski, który prowadzi rachunki bankowe dla banków, jest bankiem rozliczeniowym dla PLN i EUR. W związku z tym, każdy uczestnik KDPW S.A. niebędący bankiem, w szczególności dom maklerski, musi posiadać płatnika, który pośredniczy w realizacji zobowiązań pieniężnych. KDPW S.A. wskazał dalej w przywołanych wyjaśnieniach, że dla pozostałych walut obcych rachunki dla uczestników Krajowego Depozytu (domów maklerskich i banków) prowadzi bank komercyjny pełniący funkcję banku rozliczeniowego – Kredyt Bank S.A.

W pkt 7 wyjaśnień z dnia 18 marca 2009 r., Krajowy Depozyt podkreślił, że bank płatnik musi być uczestnikiem KDPW S.A. Dalej KDPW S.A. wyjaśniał, że bank ten składa w Krajowym Depozycie oświadczenie, w którym wyraża zgodę na pełnienie funkcji płatnika dla innego uczestnika

Egz. nr 1.

KDPW S.A. oraz upoważnia KDPW, w umowie rachunku bankowego podpisanej z NBP, do obciążenia jego rachunku w DSP NBP.

Krajowy Depozyt przedstawił, na prośbę Kontrolerów, poniższą listę 20 banków pełniących funkcję płatników w NBP:

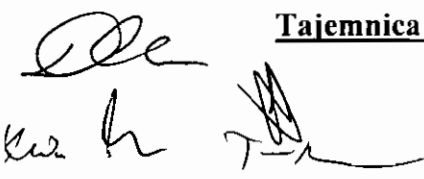
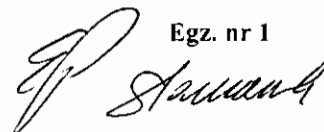
- KREDYT BANK S.A.
- BANK DnB NORD BANK POLSKA S.A.
- BPH S.A.
- PKO BP S.A.
- ALIOR BANK S.A.
- BANK GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ S.A.
- FORTIS BANK POLSKA S.A.
- NORDEA BANK POLSKA S.A.
- BANK MILLENNIUM S.A.
- BANK HANDLOWY W WARSZAWIE S.A.
- BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO
- ING BANK ŚLĄSKI S.A.
- BANK POLSKIEJ SPÓLDZIELCZOŚCI S.A.
- BANK OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.
- BNP PARIBAS BANK POLSKA S.A.
- BANK PEKAO S.A.
- DEUTSCHE BANK POLSKA S.A.
- BRE BANK S.A.
- BANK ZACHODNI WBK S.A.
- DZ BANK POLSKA S.A.

Odwoływanie dokumentów, częściowe rozliczanie transakcji, transakcje zawarte błędnie lub bez ważnego zlecenia

Zapis § 51b ust. 1 Regulaminu KDPW S.A. stanowi, że dokumenty zawierające warunki transakcji, na podstawie których ustalane są wielkości zobowiązań i należności uczestników będących stronami rozliczeń, uważa się za wprowadzone do systemu depozytowo-rozliczeniowego z chwilą ich dostarczenia do KDPW S.A. Zgodnie z kolejnymi ustępami przywołanego § 51b, możliwe jest odwołanie tych dokumentów wprowadzonych już do systemu depozytowo-rozliczeniowego. Wyjątek stanowi ust. 5 omawianego § 51b, według którego odwołanie instrukcji

Tajemnica zawodowa na podstawie ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym 19

Egz. nr 1

nie dotyczy transakcji zawartych na rynku regulowanym, zabezpieczonych funduszem rozliczeniowym.

Zgodnie z wyjaśnieniami KDPW S.A., funkcjonują uniwersalne wzory dokumentów odwołujących instrukcje, które określone zostały przez Uchwały Zarządu KDPW S.A. nr 274/02 z dnia 24.07.2002 r. oraz nr 189/03 z dnia 18.04.2003 r. W wyjaśnieniach z dnia 18 marca 2009 r. Krajowy Depozyt wskazał, że najczęściej odwoływane przez uczestników KDPW S.A. są niezestawione instrukcje rozliczeniowe do rozliczeń posttransakcyjnych. Odwołanie takich instrukcji następuje jednostronnie, komunikat o odwołaniu wysyłany jest przez KDPW S.A. do obu stron rozliczenia. Zgodnie z informacjami udzielonymi przez Krajowy Depozyt, liczba niezestawionych instrukcji odwołanych przez uczestników w 2008 r. wyniosła 3 648 sztuk. Natomiast odwołanie zestawionych instrukcji jest możliwe wyłącznie w trybie akceptacji odwołania przez obie strony rozliczenia, komunikaty dotyczące procesu odwoływania wysyłane są przez KDPW S.A. do obu stron rozliczenia. W toku czynności kontrolnych ustalono, że liczba zestawionych dokumentów odwołanych przez uczestników w 2008 r. wyniosła 584 sztuki, a w zakresie transakcji niegwarantowanych funduszem rozliczeniowym, zawartych w obrocie zorganizowanym, odwołania nie miały miejsca.

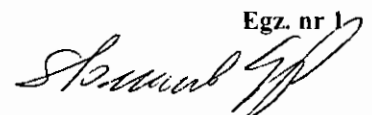
Z przepisu § 55 ust. 2 Regulaminu Krajowego Depozytu wynika, że co do zasady niemożliwe jest wykonanie częściowego rozliczenia i rozrachunku transakcji, chyba, że Zarząd Krajowego Depozytu w drodze uchwały postanowi odmiennie.

W wyjaśnieniach przedstawionych Kontrolerom w dniu 18 marca 2009 r., Krajowy Depozyt poinformował, że Zarząd Krajowego Depozytu nie podejmował do chwili obecnej uchwał w tym zakresie.

Zgodnie z § 30a Regulaminu KDPW S.A., obowiązującym do marca 2009 r. uczestnicy zobowiązani byli dostarczyć Krajowemu Depozytowi informacje, które miały wskazywać transakcje zawarte przez nich bez zlecenia klienta albo niezgodnie z treścią prawidłowo złożonego zlecenia, informacje o niezrealizowaniu takiego zlecenia w określonym w nim terminie, a także informacje wskazujące transakcje zawarte w wyniku innych błędów podlegających odnotowaniu w prowadzonej przez nich ewidencji papierów wartościowych. Od marca 2009 r., zgodnie z treścią zmienionego zapisu § 30a Regulaminu KDPW S.A., obowiązek powyższy dotyczy wyłącznie „*transakcji sprzedaży zawartych bez zlecenia klienta lub niezgodnie z treścią prawidłowo złożonego zlecenia, których rozrachunek prowadzi do przejściowej niezgodności pomiędzy stanami na kontach ewidencyjnych prowadzonych dla uczestnika w Krajowym Depozycie, a stanami na odpowiadającym*

Tajemnica zawodowa na podstawie ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym 20

Egz. nr 1

tym kontom rachunkach papierów wartościowych, a także sposób skorygowania przez nich takich niezgodności”.

Krajowy Depozyt, zapytany przez Kontrolerów o sposób i skuteczność monitorowania takich transakcji, poinformował, że informacje te, stanowią Wzór nr 58 pt. „Zestawienie transakcji zawartych bez zlecenia lub zrealizowanych w niepełnym zakresie”, dostarczane są KDPW S.A przez uczestników w cyklu miesięcznym i są przedmiotem weryfikacji, pod kątem kompletności oraz wyrywkowo pod kątem poprawności, w toku kontroli wykonywanej w jednostce organizacyjnej uczestnika.

Zakres odpowiedzialności KDPW S.A. wynikający ze stosunków obligacyjnych powstałych w cyklu rozliczeniowym

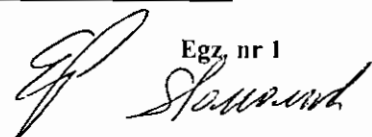
W wyjaśnieniach przedstawionych w dniu 18 marca 2009 r. Krajowy Depozyt poinformował, że zakres jego odpowiedzialności wynikający ze stosunków obligacyjnych powstałych w cyklu rozliczeniowym wynika wprost z:

- 1) umów o uczestnictwo – Regulaminu KDPW (zatwierdzanego przez KNF);
- 2) ustawy o obrocie instrumentami finansowymi;
- 3) ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami (Dz. U. Nr 123, poz. 1351, z późn. zm.);
- 4) ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 60, poz. 535, z późn. zm.);
- 5) regulaminu funduszu rozliczeniowego (zatwierdzanego przez KNF).

W myśl wyjaśnień KDPW S.A., wszystkie transakcje gwarantowane na rynku regulowanym muszą zostać rozliczone, przy wykorzystaniu mechanizmów prawnych i zabezpieczeń majątkowych, którymi dysponuje Krajowy Depozyt.

KDPW S.A. stosuje mechanizm wielostronnej kompensacji, który zapewnia kompensowanie wszystkich zobowiązań pochodzących od uczestników systemu i wytwarza pojedyncze zobowiązanie dla poszczególnych kontrahentów. Wyliczenie pozycji netto następuje nie poprzez nowację, lecz ma wymiar wyłącznie techniczny. KDPW S.A. nie jest prawną stroną transakcji. Jest podmiotem, który na rynku umiejscowiony jest między sprzedającym a kupującym.

Krajowy Depozyt zarządza systemem gwarantowania rozliczeń, który składa się z dwóch elementów: zabezpieczeń majątkowych (Fundusz Rozliczeniowy, WDR, WDJ) oraz mechanizmów, które nie polegają na gromadzeniu aktywów (regulacje prawne, procedury ostrożnościowe, wymogi

Egz. nr 1

kapitałowe itp.). Środki Funduszu Rozliczeniowego stanowią współwłasność łączną jego uczestników. W skład systemu gwarantowania rozliczeń nie wchodzi kapitał własny KDPW S.A., ani także wydzielone z kapitału na ten cel środki. Jednocześnie, KDPW S.A. dokonuje rozliczeń w papierach wartościowych i rozliczeń pieniężnych, kontrolując zgodność liczby papierów wartościowych zapisanych na wszystkich kontach uczestników z liczbą papierów wartościowych wyemitowanych przez emitentów.

Ryzyka występujące po stronie KDPW S.A. w związku z prowadzeniem rozliczeń i rozrachunku

Zgodnie z przedstawionymi wyjaśnieniami z dnia 18 marca 2009 r. Krajowy Depozyt wdrożył kompleksowy system zarządzania ryzykiem operacyjnym, rozumianym jako ryzyko nie tylko strat, ale również zakłóceń w realizacji procesów biznesowych, wynikających z nieodpowiednich lub zawodnych procedur wewnętrznych, błędów ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych (obejmując przy tym również ryzyko prawne). Krajowy Depozyt poinformował, że „osią tego systemu jest identyfikacja, pomiar i stały monitoring poziomu ryzyka w oparciu o zanotowane incydenty (prowadzony na bieżąco rejestr zdarzeń), ocenę realnych zagrożeń w przyszłości (przeprowadzana okresowo ocena ekspercka) oraz wskaźniki wyliczane na podstawie danych dostępnych w systemach informatycznych.”

Krajowy Depozyt przedstawił ponadto informację na temat szacowanego poziomu ryzyka operacyjnego towarzyszącego realizacji przez KDPW S.A. procesów biznesowych związanych z rozliczeniami i rozrachunkiem na rynku kasowym i terminowym. Dla każdej z dziewięciu kategorii ryzyka operacyjnego (wewnętrzna klasyfikacja KDPW S.A.) określone zostały: przykładowe czynniki ryzyka, uwarunkowania mające wpływ na profil ryzyka (w szczególności stosowane zabezpieczenia) oraz oszacowany przez KDPW S.A. poziom częstotliwości i dotkliwości ryzyka (w dwustopniowej skali: niska/wysoka). W kategorii I znaleźli się pracownicy KDPW S.A., kategoria II obejmuje procesy/procedury, kategoria III - podmioty współpracujące, kategoria IV – technologia, kategoria V – bezpieczeństwo o danych informacji, kategoria VI – system zachowania ciągłości funkcjonowania, kategoria VII – ryzyko prawne, kategoria VIII – zgodność i kontrola ryzyka, kategoria IX – czynniki zewnętrzne.

Z analizy przedłożonych informacji wynika, że dla ośmiu z dziewięciu wymienionych kategorii ryzyka ocena dokonana przez KDPW S.A. określająca zarówno częstotliwość, jak i dotkliwość ryzyka operacyjnego związanego z realizacją przez KDPW S.A. procesów rozliczeń i rozrachunku jest niska. Wyjątkiem jest ryzyko prawne, gdzie częstotliwość ryzyka jest niska, natomiast potencjalna dotkliwość jest wysoka. KDPW S.A. zwraca uwagę na fakt,

Handwritten signature and initials, possibly 'h kw. TB'.

Handwritten signature.

że zaprezentowane w wyjaśnieniach oszacowanie ryzyka prawnego oparte jest na ocenach eksperckich uwzględniających potencjalne zdarzenia charakteryzujące się bardzo niskim prawdopodobieństwem. Krajowy Depozyt poinformował jednak, że „w dotychczasowej historii KDPW S.A. nie odnotowano rzeczywistych zdarzeń potwierdzających taką ocenę poziomu ryzyka prawnego, jak również nie pojawiły się do tej pory sygnały, które mogłyby zanegować przedstawione oszacowanie poziomu ryzyka operacyjnego dla pozostałych ośmiu kategorii”. KDPW S.A. zwraca szczególną uwagę na fakt, że większość z wdrożonych zabezpieczeń realizacji procesów biznesowych swoją skuteczność wielokrotnie potwierdziła w praktyce (w szczególności systemy zapasowe i inne elementy zapewnienia ciągłości funkcjonowania). Dla jeszcze bardziej niezawodnego ograniczenia ryzyka operacyjnego w KDPW S.A. prowadzony jest obecnie projekt ubezpieczeń określonych kategorii ryzyka poprzez zawarcie stosownej umowy z firmą ubezpieczeniową.

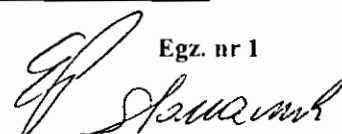
B. Systemem zabezpieczania płynności rozliczeń transakcji

Do istotnych zadań KDPW S.A. poza wykonywaniem ustawowych zadań rozliczenia i rozrachunku transakcji można zaliczyć związane z tym nierozzerwalnie zarządzanie ryzykiem w zakresie prowadzonej działalności ustawowej. W ramach zarządzania ryzykiem w KDPW S.A. mieści się obsługa ryzyka płynności rozliczeń i rozrachunków i w celu jego minimalizacji KDPW S.A. wykorzystuje wiele mechanizmów składających się na system zabezpieczania płynności rozliczeń. Umocowanie ustawowe do prowadzenia tego systemu znalazło się w art. 48 ust. 2 pkt 8 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, gdzie wskazano, iż prowadzenie systemu zabezpieczania płynności rozliczeń, w tym systemu gwarantowania rozliczeń transakcji zawartych na rynku regulowanym giełdowym i pozagiełdowym należy do podstawowych zadań KDPW S.A. Dodatkowo, Krajowy Depozyt organizuje i zarządza systemem gwarantującym prawidłowe wykonanie zobowiązań wynikających z transakcji. Rozszerzenie wspomnianego zapisu ustawy o obrocie instrumentami finansowymi znajduje się od § 57 do § 78 Regulaminu oraz od § 42a do § 75a SZD KDPW. Sposób tworzenia i wykorzystywania funduszu rozliczeniowego został unormowany w Regulaminie Funduszu Rozliczeniowego.

Zgodnie z opisywanym we wcześniejszej części schematem przeprowadzania przez KDPW S.A. rozliczenia i rozrachunku transakcji, ostatnim elementem rozliczenia jest sprawdzenie dostępności papierów wartościowych i środków pieniężnych potrzebnych do realizacji zobowiązań. Jeśli są one dostępne, transakcja przechodzi do dalszego etapu – rozrachunku. Proces rozrachunku stanowi końcowy element łańcucha transakcji w przypadku zdematerializowanych papierów

Tajemnica zawodowa na podstawie ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym 23

Kw. h T2

Egz. nr 1

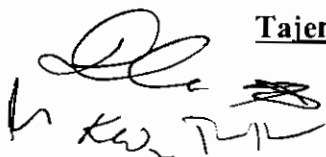
wartościowych. Polega on na przeniesieniu praw z papierów wartościowych poprzez dokonanie zapisu obciążającego konto strony przekazującej te papiery - zbywcy oraz uznającego konto strony przyjmującej papiery wartościowe - nabywcy, a także ewentualnej realizacji towarzyszących im przepływów pieniężnych. Celem samego rozrachunku jest realizacja transakcji, poprzez transfer instrumentów finansowych i środków pieniężnych pomiędzy kontami stron transakcji, o czym była mowa w części A niniejszych ustaleń.

Natomiast, w przypadku stwierdzenia braku aktywów, izba rozliczeniowa może zaniechać dalszego przetwarzania danej transakcji i poinformować o tym uczestnika, bądź podjąć próbę uzyskania aktywów potrzebnych do rozrachunku, korzystając z mechanizmów zapewniania płynności rozliczenia, takich jak pożyczki papierów wartościowych, fundusz gwarantowania rozliczeń czy zabezpieczenia. Jednocześnie w wyjaśnieniach z dnia 1 kwietnia 2009 r. KDPW S.A. wskazał, że „*najskuteczniejszymi instrumentami przeciwdziałania zawieszeniom rozrachunku transakcji zabezpieczonych funduszem rozliczeniowym są optymalizacja doboru transakcji do rozrachunku i pożyczki automatyczne papierów wartościowych*”.

Pierwszym krokiem podejmowanym w przypadku stwierdzenia braku wystarczającej liczby papierów wartościowych, jest optymalizacja doboru transakcji przez KDPW S.A., których rozrachunki mają podlegać zawieszeniu. Zgodnie z § 45 SZD, Krajowy Depozyt określa transakcje, których rozrachunek podlega zawieszeniu z powodu braku papierów wartościowych na odpowiednim koncie ewidencyjnym uczestnika, z zastosowaniem zasad, których celem jest ograniczenie negatywnych skutków tych zawieszeń. Objawia się to tym, iż liczba papierów wartościowych będących przedmiotem transakcji, których rozrachunki podlegają zawieszeniu, powinna być możliwie najbliższa liczbie brakujących papierów wartościowych, a zawieszenie w miarę możliwości powinno dotyczyć transakcji, w których uczestnik powodujący zawieszenie jest jednocześnie stroną wykonującą zlecenie kupna papierów wartościowych. Dodatkowo, optymalizacja doboru transakcji, dokonywana jest w każdym przypadku z uwzględnieniem zasady, że w pierwszej kolejności rozrachunkom podlegają transakcje, których rozliczenie zabezpieczone jest funduszem rozliczeniowym oraz z uwzględnieniem ograniczeń czasowych wynikających z harmonogramu dnia rozliczeniowego w systemie depozytowo-rozliczeniowym.

Rozróżnienia wymaga sytuacja, w przypadku której, dochodzi do konieczności dokonania zawieszenia rozrachunku z powodu braku pokrycia w środkach pieniężnych na rachunku bankowym. W takim przypadku, zgodnie z § 46 SZD w pierwszej kolejności bierze się pod uwagę wartość

Tajemnica zawodowa na podstawie ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym 24

Egz. nr 1

transakcji, których rozrachunki podlegają zawieszeniu. Wartość takiej transakcji, powinna być możliwie najbliższa wartości kwoty brakującej do przeprowadzenia rozrachunku. Dodatkowo, przy określaniu transakcji, KDPW S.A. bierze pod uwagę sposób pozwalający uniknąć powstania braku pokrycia na kontach ewidencyjnych innych uczestników lub na rachunkach bankowych wskazanych przez innych uczestników, o ile to jest możliwe.

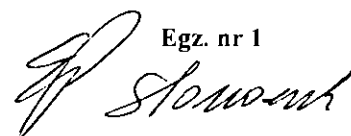
Zgodnie z § 43 ust. 2 SZD KDPW, w sytuacji wystąpienia niedoboru papierów wartościowych do rozrachunku transakcji zabezpieczonych funduszem rozliczeniowym, w pierwszej kolejności Krajowy Depozyt podejmuje próbę przeniesienia papierów wartościowych z kont papierów własnych uczestników występujących w typie uczestnictwa biuro maklerskie na konta papierów wartościowych klientów w zakresie koniecznym do dokonania rozrachunku transakcji zawartych na zlecenie klientów takich uczestników.

W przypadku niepowodzenia powyższego procesu, KDPW S.A. rozpoczyna procedurę pośredniczenia w zawieraniu pożyczki automatycznej papierów wartościowych. Zgodnie z § 72 ust. 1 Regulaminu Krajowy Depozyt organizuje system automatycznych pożyczek papierów wartościowych, realizowanych za pośrednictwem KDPW S.A. w dniu lub po dniu, w którym powinien nastąpić rozrachunek transakcji. Zgodnie z § 72 ust. 3 Regulaminu, *„Stronami umowy pożyczki są uczestnicy systemu depozytowo-rozliczeniowego, będącymi uczestnikami bezpośrednimi, działający na rachunek własny”*. Należy jednak wskazać, iż pożyczkobiorcą może być wyłącznie podmiot mający status uczestnika rozliczającego lub uczestnik będący stroną rozliczenia posttransakcyjnego dokonywanego w związku z transakcją zawartą na rynku regulowanym, który zgłosił KDPW S.A. zamiar uczestniczenia w tych pożyczkach w charakterze pożyczkobiorcy.

W przypadku, gdy zawieszenie rozrachunku transakcji utrzymuje się do 3 dnia, po którym powinien nastąpić ich rozrachunek, KDPW S.A. podejmuje działania mające na celu nabycie papierów wartościowych na rachunek uczestnika, który nie podjął czynności likwidujących brak pokrycia. Zgodnie z § 61 ust. 3 zd. 2 Regulaminu KDPW, *„W przypadku uzasadnionymi szczególnymi okolicznościami, a w szczególności bezpieczeństwem obrotu, KDPW może podjąć te działania pierwszego lub drugiego dnia po dniu, w którym powinien nastąpić rozrachunek”*.

Dodatkowo, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, w przypadku braku środków na koncie depozytowym, rachunku bankowym wskazanym przez stronę rozliczenia, rachunku papierów wartościowych lub rachunku pieniężnym uczestnika będącego stroną

Kw L TB

Egz. nr 1

transakcji albo stroną rozliczenia potrzebnych na rozliczenie transakcji, KDPW S.A. określa transakcje ulegające zawieszeniu. Ponadto, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, system gwarantujący prawidłowe wykonanie zobowiązań transakcji może przewidywać niespełnienie świadczeń na rzecz uczestnika, który spowodował zawieszenie rozliczenia transakcji. W zakresie weryfikacji strategii funkcjonowania KDPW S.A. odnośnie zawieszeń transakcji, Kontrolerzy dnia 19 marca 2009 r. poprosili o wskazanie jakie kroki KDPW podejmował i jaką politykę prowadzi w zakresie zawieszeń transakcji, w jakim kierunku zmierza ta polityka oraz jaki wpływ wywiera zawieszenie rozrachunku na kompensację zobowiązań stron transakcji. W wyjaśnieniach z dnia 1 kwietnia 2009 r. KDPW S.A. wskazał, iż: „*Podejmowane przez KDPW kroki dotyczące zjawiska zawieszeń rozrachunków transakcji mają na celu zarówno ograniczenie jego skali jak i negatywnych skutków dla procesu rozliczeń realizowanego w KDPW. Polityka ta w tym zakresie realizowana jest poprzez mechanizmy optymalizacji rozliczeń opisane w pkt 1, prowadzenie rozliczeń i rozrachunków na kilku sesjach rozrachunkowych w ciągu dnia rozliczeniowego, udostępnianie uczestnikom KDPW informacji o zawieszeniu rozrachunku bezpośrednio po zdarzeniu, monitorowaniu skali zjawiska u poszczególnych uczestników oraz stosowanie opłat dyscyplinujących do dokonywania rozrachunków w terminie*”. Ponadto, w zakresie kompensacji zobowiązań stron KDPW S.A. wskazał, iż „*Zawieszenie rozrachunku powoduje zmianę zobowiązań/należności pieniężnych uczestników, polegającą na:*

- *zobowiązanie uczestnika, który w zawieszonym dokumencie był stroną kupującą, zostanie zmniejszone o wartość zawieszonych transakcji,*
- *należność uczestnika, który w zawieszonym dokumencie był stroną sprzedającą, zostanie zmniejszona o wartość zawieszonych transakcji.*”

Ponadto, KDPW S.A. wskazał, iż „*Po rozpoczęciu sesji rozliczeniowej, system KDPW wylicza wstępne salda pieniężne dla poszczególnych uczestników na podstawie poprawnych dokumentów włączonych do rozliczenia na danej sesji. Jeżeli nie występują zawieszenia rozrachunku, to rozliczenie pieniężne przebiega zgodnie z wyliczonymi saldami. Jeśli występuje niedobór aktywów, a co za tym idzie zawieszenie rozrachunku, to z wyliczonych wstępnie sald pieniężnych wycofuje się zawieszony dokumenty i dokonuje nowego wyliczenia sald pieniężnych. Jeśli chodzi o zmianę salda uczestnika wynikającego z kompensacji wielostronnej, to zawieszenie rozrachunku może spowodować korektę ww. salda w różny sposób. W zależności od salda wstępnie wyliczonego oraz od wartości zawieszonych dokumentów, ponownie wyliczone saldo może być większe od pierwotnego, mniejsze, a nawet może się zmienić ze zobowiązań w należności lub odwrotnie*”.

Egz. nr 1

W przypadku zawieszenia rozrachunku, odnośnie najczęściej podejmowanych kroków przez KDPW S.A. względem zobowiązań stron w sytuacji zawieszenia rozrachunku transakcji, w wyjaśnieniach z dnia 1 kwietnia 2009 r. KDPW S.A. wskazał, iż „W sytuacji wystąpienia zawieszenia rozrachunku transakcji, po okresie zawieszenia, KDPW rozlicza transakcje. Należy wskazać, że w przypadku zawieszenia rozrachunku transakcji KDPW może podejmować względem uczestnika powodującego zawieszenie czynności opisane szczegółowo w Rozdziale IV, Oddział II System zabezpieczania płynności rozliczeń transakcji Regulaminu KDPW. O wyborze transakcji podlegającej zawieszeniu KDPW decyduje na podstawie zasad określonych w § 45 i § 46 SZD KDPW”.

W zakresie weryfikacji prowadzonej przez KDPW S.A. polityki zabezpieczenia płynności rozrachunku, Kontrolerzy dnia 5 maja 2009 r. poprosili o wskazanie, czy rozważana jest możliwość wprowadzenia nowych instrumentów, czy badana jest ich celowość i czy planowane są zmiany w dotychczasowym instrumentarium dotyczącym zabezpieczania płynności rozrachunku. W wyjaśnieniach z dnia 6 maja 2009 r. KDPW S.A. wskazał, iż „W ramach polityki zabezpieczania płynności prowadzonych rozliczeń i rozrachunków KDPW prowadzi projekt mający na celu wprowadzenie rozwiązania rozliczania częściowego transakcji, optymalizującego proces rozrachunku”.

W zakresie systemu zabezpieczania płynności rozliczeń unormowane zostały w § 63a Regulaminu KDPW zapisy, odnoszące się do przypadków, gdy transakcja powinna być zabezpieczona funduszem rozliczeniowym albo funduszem zabezpieczającym ASO, jakkolwiek została zawarta na rynku regulowanym lub w ASO przez podmiot nieuprawniony (np. nie posiadający statusu uczestnika rozliczającego). Przywoływany wyżej zapis regulaminu, daje do wyboru trzy możliwości:

1. dokonać rozliczenia i rozrachunku transakcji;
2. zrealizować rozliczenie i rozrachunek wyłącznie na rzecz drugiej strony (respektując inne relewantne przepisy dotyczące systemu zabezpieczania płynności rozliczania transakcji);
3. nie dokonać rozliczenia i rozrachunku transakcji w żadnym zakresie.

W celu weryfikacji możliwego doboru przyjętego przez KDPW S.A. rozwiązania, kontrolerzy dnia 5 maja 2009 r. poprosili o przedstawienie wyjaśnień, w zakresie praktycznego zastosowania § 63a Regulaminu i czynników decydujących o zastosowaniu możliwości określonych w pkt 1-3.

W obszernych wyjaśnieniach z dnia 6 maja 2009 r. Krajowy Depozyt wskazał, iż: „Sytuacja taka

może być jedynie wynikiem błędu i w praktyce jest bardzo mało prawdopodobna, ze względu na strukturę i zabezpieczenia systemów transakcyjnych i rozliczeniowych. W praktyce uczestnik nieuprawniony nie może zawrzeć transakcji gwarantowanej (§ 63a pkt 1 Regulaminu).

W przypadku kiedy strony nie podstawiają papierów wartościowych i/lub środków pieniężnych na rozliczenie transakcji gwarantowanej, transakcja taka zawarta przez podmiot uprawniony musi zostać rozliczona (z wykorzystaniem systemu gwarantowania rozliczeń). W przypadku podmiotu nieuprawnionego może zostać rozliczona, w praktyce będzie rozliczona pod warunkiem, że podmiot, który zawarł transakcję, lub odpowiednio, spółka prowadząca rynek regulowany albo podmiot organizujący alternatywny system obrotu zapewni środki dla wyrównania różnicy cen (§ 63a pkt 2 Regulaminu).

Krajowy Depozyt nie dokonuje rozliczenia transakcji w żadnym zakresie w przypadku kiedy transakcję gwarantowaną (po stronie kupił i sprzedaż) zawarły podmioty nieuprawnione i nie podstawiają środków na ich rozliczenie (§63a pkt 3 Regulaminu). Nie dokonanie rozliczenia i rozrachunku transakcji nie może mieć wpływu na sytuację uczestników rozliczających i w żadnym zakresie nie powodować tzw. efektu domina.

W przypadku zawarcia transakcji gwarantowanej przez podmiot nieuprawniony (jeżeli taka sytuacja wystąpi) każdy przypadek będzie rozpatrywany indywidualnie, biorąc pod uwagę przede wszystkim bezpieczeństwo i płynność rozliczeń."

Jednym z niepożądanych elementów procesu rozrachunku jest jego zawieszenie. Przedłużające się zawieszenia znacznych wolumenów transakcji mogą prowadzić do utraty płynności rozrachunku transakcji. W związku z powyższym, KDPW S.A. w dniu 19 marca 2009 r. został poproszony o złożenie wyjaśnień w zakresie przeciętnego trwania zawieszenia transakcji, które podmioty generują najczęściej zawieszonych transakcji i czy KDPW S.A. jest w posiadaniu informacji czym to jest spowodowane, wskazanie ile transakcji zostało zawieszonych w terminie od początku 2007 r. oraz ile zawieszonych zostało odwieszonych przy wykorzystaniu instrumentów systemu zabezpieczania płynności. W odpowiedzi na powyższe, KDPW S.A. wskazał, iż „Niedobór papierów wartościowych do rozrachunku transakcji występuje najczęściej na kontach transakcyjnych uczestników KDPW (domów maklerskich oraz podmiotów reprezentujących Zdalnych Członków Giełdy) i jest spowodowany niedostarczeniem w terminie instrukcji do przelewów posttransakcyjnych (zgodne instrukcje domu maklerskiego oraz banku depozytariusza), finalizujących transakcje klientów". Należy wskazać, iż zgodnie z § 51 ust.1 pkt 3 Regulaminu, ustalenie zobowiązań i należności uczestników będących stronami rozliczeń odbywa się na podstawie dokumentów zawierających warunki transakcji w przypadku dokonywania transakcji w obrocie zorganizowanym przez

Egz. nr. 1

uczestników będących stronami tych rozliczeń. W zakresie wykorzystywania instrumentów systemu zabezpieczania płynności rozliczeń, w wyjaśnieniach z dnia 1 kwietnia 2009 r. KDPW S.A. wskazał, że *„Należy zwrócić uwagę, iż wykorzystywane przez uczestników KDPW oraz KDPW instrumenty ograniczające skutki braków papierów wartościowych na kontach uczestników, w tym w szczególności te najbardziej efektywne (pożyczki automatyczne papierów wartościowych oraz optymalizacja procesu zawieszenia rozrachunku) odnoszą się do identyfikowanego braku papierów wartościowych na koncie uczestnika KDPW, a nie do konkretnych transakcji. Trudno zatem jest jednoznacznie stwierdzić jak dużo transakcji nie zostałyby rozliczonych we właściwym terminie, w przypadku nie zastosowania ww. instrumentów”*. Krajowy Depozyt w wyjaśnieniach z dnia 1 kwietnia 2009 r. przedstawił tabelarycznie zestawienie transakcji i przelewów posttransakcyjnych powodujących zawieszenie w okresie od 1 stycznia 2007 r. do 1 lutego 2009 r. W badanym okresie, doszło 39 988 razy do zawieszenia rozrachunku. Analiza wspomnianego zestawienia wykazała, iż pięciu uczestników powodujących największą wartość zawieszenia rozliczenia transakcji wygenerowało w badanym okresie 23 042 zawieszenia, dając w sumie 58,52% zawieszonych wszystkich transakcji.

Zgodnie z § 55 ust. 2 SZD KDPW, w sytuacji gdy dokonanie rozrachunku transakcji uzależnione jest od działania więcej niż dwóch uczestników rozliczających lub w przypadku gdy dochodzi do zawieszenia rozrachunku transakcji zabezpieczonej funduszem rozliczeniowym, Zarząd KDPW S.A. może w drodze uchwały dokonać częściowego rozrachunku transakcji. Zgodnie z wyjaśnieniami przedstawionymi przez KDPW dnia 18 marca 2009 r., Zarząd KDPW nie podejmował uchwał w tym zakresie.

Regulamin KDPW, w § 58 przewiduje nałożenie na uczestnika rozliczającego powodującego zawieszenia rozrachunków transakcji wskutek braku pokrycia w papierach wartościowych na koncie ewidencyjnym, obowiązek dokonywania blokad papierów wartościowych, na które opiewa zlecenie sprzedaży. W dniu 19 marca 2009 r. Kontrolerzy poprosili o sporządzenie wyjaśnień, czy miało miejsce korzystanie przez KDPW S.A. z w/w uprawnienia oraz o opisanie przedmiotowych przypadków. W odpowiedzi na powyższe, Krajowy Depozyt wskazał, iż dotychczasowo powyższe uprawnienie nie zostało użyte, *„z powodu nie wystąpienia przesłanek odpowiednio mocno uzasadniających podjęcie decyzji o wszczęciu takiej procedury dyscyplinującej”*.

Regulacje KDPW S.A. przewidują, iż może dojść do sytuacji, w której Krajowy Depozyt będzie zmuszony występować jako strona transakcji. Umocowanie do występowania w tej roli

wynika z § 61 ust. 3 Regulaminu KDPW, w przypadku gdy uczestnik rozliczający nie podejmuje działań zmierzających do jak najszybszej likwidacji braku pokrycia na koncie ewidencyjnym albo pomimo podejmowanych działań zawieszenie rozrachunku utrzymuje się, KDPW S.A. jest zobowiązany podjąć działania mające na celu nabycie papierów wartościowych na rachunek takiego uczestnika. W takiej sytuacji, KDPW S.A. działa na podstawie pełnomocnictwa udzielonego mu zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 7 SZD KDPW, a to pełnomocnictwo umocowuje do nabywania na rachunek uczestnika. Zgodnie z brzmieniem powyższego zapisu, „Podmiot może uzyskać status uczestnika rozliczającego, m.in. po dostarczeniu dokumentu pełnomocnictwa dla KDPW do dokonywania przeniesienia papierów wartościowych z kont papierów własnych uczestnika, występującego w typie uczestnictwa biuro maklerskie, na konta papierów klientów, w ramach kont depozytowych prowadzonych w KDPW dla tego uczestnika, w zakresie koniecznym do wykonania zobowiązań wynikających z rozliczeń transakcji zawartych na zlecenie jego klientów”. W przypadku, gdy uczestnik rozliczający prześle informacje o zamiarze dokonania zwrotu pożyczki lub uzupełnienia zabezpieczenia podczas jednej z kolejnych sesji rozrachunkowych, na których dokonywany jest rozrachunek transakcji zawartych na rynku regulowanym giełdowym lub pozagiełdowym, w takim przypadku KDPW S.A. wstrzymuje procedurę nabycia papierów wartościowych na rachunek uczestnika.

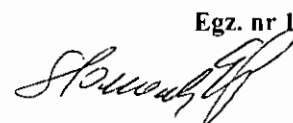
Ponadto, KDPW S.A. występuje jako strona transakcji w przypadku gdy nie dochodzi do zwrotu papierów wartościowych w terminie. W takiej sytuacji, zgodnie z § 73 ust. 3 Regulaminu, KDPW S.A. dokonuje wykorzystania wniesionego zabezpieczenia (przejęcie zabezpieczenia) na nabycie papierów wartościowych w celu dokonania ich zwrotu pożyczkodawcy, do czego staje się uprawniony wraz z upływem terminu do zwrotu pożyczki.

Dodatkowo, w wyjaśnieniach z dnia 1 kwietnia 2009 r. KDPW S.A. wskazał, iż występuje jako strona transakcji „w przypadkach inwestowania środków własnych Spółki i środków pieniężnych funduszy zarządzanych przez KDPW (w szczególności środków pieniężnych funduszu rozliczeniowego, depozytów zabezpieczających, systemu rekompensat, Funduszu Gwarancyjnego, środków wnoszonych z tytułu wypłat transferowych i wpłat z tytułu nowych emisji akcji z prawem poboru)”.

Zgodnie z § 61 ust. 3 Regulaminu, KDPW S.A. może dokonać nabycia papierów wartościowych na rachunek uczestnika w terminie pierwszego lub drugiego dnia od terminu w jakim powinien nastąpić rozrachunek transakcji. W wyjaśnieniach z dnia 1 kwietnia 2009 r. Krajowy

Tajemnica zawodowa na podstawie ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym 30

Egz. nr 1

Depozyt wskazał, iż w przypadku podejmowania przez KDPW S.A. działań zmierzających do odkupu papierów wartościowych pierwszego lub drugiego dnia po terminie, w którym powinien nastąpić rozrachunek nie miały miejsca.

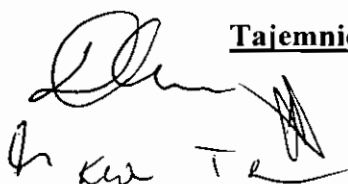
W ramach systemu zabezpieczania płynności rozliczeń, zgodnie z § 72 ust. 1 Regulaminu, KDPW S.A. organizuje system automatycznych pożyczek papierów wartościowych, realizowanych za pośrednictwem KDPW S.A., dokonywanych w dniu rozrachunku papierów wartościowych lub po dniu w którym powinien nastąpić rozrachunek. Regulamin KDPW rozróżnia dwa rodzaje pożyczek automatycznych:

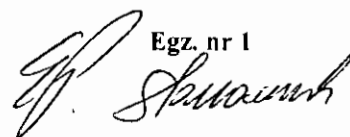
1. Pożyczki służące niedopuszczeniu do zawieszenia lub likwidacji zawieszenia rozrachunku transakcji zabezpieczonych funduszem rozliczeniowym;
2. Pożyczki służące zabezpieczeniu realizacji lub likwidacji zawieszenia rozrachunku dokonywanego w związku z rozliczeniem posttransakcyjnym transakcji zawartych na rynku regulowanym.

W przypadku pkt 1 korzystać z pożyczek może uczestnik posiadający status uczestnika rozliczającego. W zakresie pkt 2 pożyczkę wykorzystywać może uczestnik będący stroną rozliczenia posttransakcyjnego, dokonywanego w związku z transakcją zawartą na rynku regulowanym, który zgłosił KDPW S.A. zamiar uczestniczenia w tych pożyczkach w charakterze pożyczkobiorcy.

Definicja pożyczki automatycznej, zawarta w art. 72 ust. 2 SZD KDPW wskazuje, iż jest to umowa, na podstawie której jedna ze stron przenosi na drugą stronę własność określonych papierów wartościowych, a druga strona zobowiązuje się do zwrotnego przeniesienia jej własności z upływem terminu oznaczonego w umowie lub z upływem okresu wypowiedzenia oraz do dania odpowiedniego zabezpieczenia i zapłaty. W dalszej części definicji wskazano, iż w razie dokonania jakiegokolwiek operacji na pożyczonych papierach wartościowych obowiązek zwrotnego przeniesienia własności obejmuje papiery wartościowe w takiej postaci i liczbie, w jakich w miejsce pożyczonych papierów wartościowych zostałyby one zapisane na rachunku papierów wartościowych pożyczkodawcy, gdyby pożyczone papiery wartościowe były rejestrowane na tym rachunku w dniu przeprowadzania tej operacji.

Zgodnie z § 72 ust. 4 SZD KDPW zasady ustalania wartości wymaganego zabezpieczenia określa Zarząd Krajowego Depozytu w drodze uchwały, z uwzględnieniem wartości pożyczonych papierów wartościowych. Należy jednak mieć na względzie, iż zgodnie z § 72 ust. 4 zd. 2 SZD KDPW, wartość zabezpieczenia nie może być niższa niż wartość pożyczonych papierów wartościowych, biorąc pod uwagę to, iż za wartość papierów wartościowych wchodzących w skład

Egz. nr 1

zabezpieczenia przyjmuje się wartość rynkową, która może podlegać zmniejszeniu w wyniku zastosowania odpowiednich wag. W dniu 19 marca 2009 r. Kontrolerzy poprosili o sporządzenie pisemnych wyjaśnień w zakresie praktycznego przebiegu sposobu ustalania wysokości zabezpieczenia pożyczek oraz w jakiej postaci pobierane jest zazwyczaj zabezpieczenie pożyczek. W odpowiedzi na powyższe, KDPW S.A. w wyjaśnieniach z dnia 1 kwietnia 2009 r. wskazał, iż: „Proces ustalenia wysokości zabezpieczenia pożyczek automatycznych jest jednym z elementów wykonywanych automatycznie przez modul pożyczek automatycznych będący integralną częścią systemu depozytowo-rozliczeniowego. Na podstawie wartości rynkowej przedmiotu pożyczki obliczane jest jej zabezpieczenie – wynosi ono zgodnie z § 59 SZD KDPW 133% ww. wartości. W praktyce zabezpieczenie pożyczek papierów wartościowych pobierane jest w gotówce”.

Zgodnie z § 73 ust. 3 i 4 Regulaminu KDPW umowa pożyczki ulega rozwiązaniu w razie nie dokonania zwrotu papierów wartościowych we właściwym terminie, w przypadku nieuzupełnienia zabezpieczenia do wartości wymaganej przez KDPW S.A. lub niewniesieniu go w należytej formie. W celu weryfikacji czy wypełniany jest obowiązek zwrotu pożyczki, Kontrolerzy dnia 19 marca 2009 r. poprosili o przedstawienie wyjaśnień, czy w dotychczasowej praktyce doszło do sytuacji niedokonania zwrotu pożyczonych papierów wartościowych. W odpowiedzi z dnia 1 kwietnia 2009 r., KDPW S.A. wskazał, iż „Nie wystąpił przypadek niezwrócenia pożyczkodawcy papierów wartościowych stanowiących przedmiot pożyczki”.

W § 75 Regulaminu KDPW zawarto regułę, na podstawie której Krajowy Depozyt jest zobowiązany do zapewnienia stronom pożyczki automatycznej anonimowości. W dniu 19 marca 2009 r. Kontrolerzy poprosili o sporządzenie wyjaśnień w zakresie, czy strony pożyczek są zawsze anonimowe i czy w praktyce odstępuje się od tej zasady. W odpowiedzi z dnia 1 kwietnia 2009 r. KDPW S.A. wskazał, iż „strony pożyczek automatycznych są zawsze anonimowe”.

W wyjaśnieniach z dnia 1 kwietnia 2009 r. KDPW S.A. w ujęciu tabelarycznym przedstawił statystyki w zakresie udzielania pożyczek automatycznych. Z analizy w/w zestawienia wynika, iż w okresie od stycznia 2007 r. do lutego 2009 r. udzielono łącznie 5 195 pożyczek automatycznych. W badanym okresie najwięcej pożyczek, udzielił Deutsche Bank Polska S.A. – 3 138 pożyczek oraz Dom Maklerski BZWBK S.A. – 1 258. Następny w zestawieniu UNICREDIT CA IB POLAND S.A. udzielił 332 pożyczki, Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. - 151 pożyczek, a pozostałe podmioty udzieliły pożyczki w liczbie poniżej 100 sztuk.

Egz. nr 1

Dodatkowo, KDPW S.A. w wyjaśnieniach z dnia 1 kwietnia wskazał, iż w jego opinii „na brak zainteresowania uczestników KDPW z występowaniem w roli pożyczkodawcy wynikać może w szczególności z:

- braku nowelizacji ustawy o obrocie instrumentami finansowymi – wraz ze zmianami przepisów dotyczących pożyczania papierów wartościowych i krótkiej sprzedaży należy spodziewać się zwiększenia aktywności w zakresie zawierania umów pożyczek papierów wartościowych, jako elementu gwarantującego płynność w związku z transakcjami krótkiej sprzedaży;
- niejasnych przepisów prawnych (podatkowych i rachunkowych) w zakresie udziału w pożyczkach papierów wartościowych i w konsekwencji braku zainteresowania ze strony potencjalnych, największych pożyczkodawców, np. funduszy inwestycyjnych i funduszy emerytalnych”;

W dalszej części wyjaśnień z dnia 1 kwietnia 2009 r., KDPW S.A. wskazał, iż „wg naszego rozpoznania w ramach kontaktów roboczych, wskazuje się na brak zainteresowania uczestników KDPW występowaniem w roli pożyczkodawcy ze względu na brak infrastruktury wewnętrznej umożliwiającej sprawną obsługę tego procesu przez uczestników, w tym w zakresie zawierania stosownych umów z klientami oraz zarządzania procesem pożyczki”.

W § 76 Regulaminu, zawarto ograniczenie zgodnie z którym łączna liczba pożyczonych papierów wartościowych oznaczonych danym kodem nie może przekroczyć 5% wielkości emisji dla każdego z pożyczkobiorców i 10% wielkości emisji dla wszystkich pożyczkobiorców łącznie. W celu uzyskania informacji, czy i jak KDPW weryfikuje przestrzeganie w/w ograniczeń, Kontrolerzy w dniu 19 marca 2009 r. poprosili o złożenie wyjaśnień, w jaki sposób KDPW S.A. monitoruje łączną liczbę pożyczonych papierów wartościowych. W wyjaśnieniach z dnia 1 kwietnia 2009 r. wskazano, iż „KDPW monitoruje łączną liczbę papierów wartościowych będących w danej chwili przedmiotem pożyczek automatycznych systemowo, kontrola taka jest jednym z elementów modułu systemu depozytowo – rozliczeniowego, odpowiedzialnego za prawidłowy przebieg procesu udzielania pożyczek”.

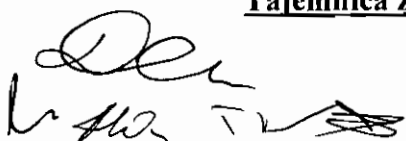
Na system zabezpieczania płynności rozliczeń, składa się również organizowany przez KDPW S.A., zgodnie z art. 77a Regulaminu KDPW, system transakcji repo i pożyczek papierów wartościowych na zlecenie, zawieranych za pośrednictwem oraz bez pośrednictwa KDPW S.A. Transakcje repo i pożyczek papierów wartościowych na zlecenie mogą być realizowane w szczególności w celu zapewnienia dokonania zwrotu innych pożyczek, organizowanych przez

KDPW S.A. na podstawie Regulaminu, a także w celu niedopuszczenia do zawieszenia lub likwidacji zawieszenia rozrachunku transakcji zabezpieczonych funduszem zabezpieczającym ASO. Należy wskazać, iż konstrukcja pożyczek papierów wartościowych na zlecenie jest częściowo zbieżna z kształtem prawnym pożyczek automatycznych. Jako części wspólne można wyróżnić analogiczne stosowanie definicji pożyczki automatycznej, potencjalne strony pożyczek, którymi mogą być uczestnicy systemu depozytowo-rozliczeniowego, będący uczestnikami bezpośrednimi, działający na rachunek własny lub innej osoby. Dodatkowo, tożsame jest przenoszenie papierów wartościowych w wykonaniu umowy pożyczki, które następuje w ramach systemu zabezpieczania płynności rozliczania transakcji. Ponadto, do pożyczek na zlecenie zastosowanie ma również § 76 Regulaminu KDPW, na podstawie którego łączna liczba pożyczonych papierów wartościowych oznaczonych danym kodem nie może przekroczyć 5% wielkości emisji dla każdego z pożyczkobiorców i 10% emisji dla wszystkich pożyczkobiorców łącznie. Analogicznie stosuje się również przepisy Regulaminu dotyczące wartości wymaganego zabezpieczenia, dla pożyczek. Należy jednak wskazać, iż w przypadku pożyczek papierów wartościowych na zlecenie zawieranych bez pośrednictwa KDPW S.A., przewidziano odstępstwo od obowiązku dania odpowiedniego zabezpieczenia oraz zapłaty wynagrodzenia. Dodatkowo, w zakresie przedmiotowych pożyczek KDPW S.A. nie stosuje § 74 Regulaminu, na podstawie którego określa się operacje na papierach wartościowych, których wykonywanie w systemie depozytowo-rozliczeniowym powoduje, że w dniu tego wykonywania nie udziela się pożyczek takich papierów wartościowych, jak papiery będące przedmiotem operacji, zaś umowy pożyczki zawarte wcześniej rozwiązują się z upływem terminu wskazanego w uchwale Zarządu KDPW S.A., poprzedzającego dzień operacji.

Zgodnie z § 77d Regulaminu KDPW, umowa repo zawierana w ramach systemu zabezpieczania płynności rozliczania transakcji jest umową, na podstawie której jedna strona przenosi własność określonych papierów wartościowych, a następnie je odkupuje, zaś druga strona uiszcza zapłatę za te papiery wartościowe, a następnie zwrótnie przenosi własność tych papierów wartościowych. Analogicznie do pożyczek automatycznych papierów wartościowych oraz pożyczek papierów wartościowych na zlecenie z pośrednictwem i bez pośrednictwa KDPW S.A., stronami umowy repo mogą być uczestnicy systemu depozytowo-rozliczeniowego, będący uczestnikami bezpośrednimi, działający na rachunek własny lub innej osoby.

W celu uzyskania informacji odnośnie znaczenia transakcji repo oraz pożyczek papierów wartościowych na zlecenie, dnia 19 marca 2009 r. Kontrolerzy poprosili o sporządzenie wyjaśnień, w zakresie w/w instrumentów w systemie zabezpieczania płynności rozliczania transakcji.

Tajemnica zawodowa na podstawie ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym 34

Egz. nr 1

W odpowiedzi na powyższe zapytanie, KDPW S.A. w wyjaśnieniach z dnia 1 kwietnia 2009 r. wskazał, iż „*Udział KDPW w obsłudze transakcji repo oraz pożyczek na zlecenie sprowadza się w praktyce do rejestrowania zmian na kontach ewidencyjnych wynikających z tego typu operacji, zawieranych przez uczestników poza obrotem zorganizowanym. Przyjmujemy, że operacje te mogą stanowić element systemu zabezpieczającego płynność rozliczeń, jednakże tę jego część, która leży poza możliwością oceny przez KDPW, nie jesteśmy bowiem w stanie stwierdzić jednoznacznie jaki jest powód dokonywania tych transakcji i czy rzeczywiście zabezpieczają one płynność rozliczeń. W sposób bezpośredni operacje te są monitorowane przez uczestników KDPW, w szczególności:*

- *banki w zakresie płynności systemu pieniężnego (nie tylko w zakresie rozliczeń transakcji w KDPW)*
- *transakcje repo,*
- *departamenty odpowiedzialne za płynność w rozrachunku papierów wartościowych – pożyczki papierów wartościowych na zlecenie”.*

W celu weryfikacji, czy uczestnicy KDPW mają możliwość korzystania z wszystkich instrumentów systemu zabezpieczania płynności rozliczeń, Kontrolerzy dnia 5 maja 2009 r. poprosili o sporządzenie wyjaśnień, czy KDPW umożliwia uczestnikom zawieranie wszystkich rodzajów pożyczek na zlecenie, tj. za pośrednictwem KDPW, bez pośrednictwa KDPW, z i bez ustanawiania zabezpieczenia. W wyjaśnieniach z dnia 6 maja 2009 r. KDPW S.A. wskazał, iż „*Zgodnie z § 53 ust. 2 SZD KDPW w chwili obecnej KDPW organizuje system pożyczek papierów wartościowych na zlecenie:*

- *realizowanych bez pośrednictwa KDPW i bez zobowiązania się pożyczkodawcy do dania zabezpieczenia,*
- *realizowanych bez pośrednictwa KDPW, których udzielenia lub zwrot następuje jednocześnie z uznaniem rachunku bankowego w banku rozliczeniowym wskazanego przez strony pożyczki, kwotą pieniężną określoną w instrukcjach rozliczeniowych, przy czym kwota ta nie stanowi zabezpieczenia w rozumieniu Regulaminu.*

W praktyce uczestnicy systemu depozytowo-rozliczeniowego korzystają jedynie z pożyczek na zlecenie wymienionych w bulecie pierwszym”.

Jako kolejny element systemu zabezpieczania płynności rozliczeń należy wskazać fundusz rozliczeniowy, którego zadaniem jest zabezpieczanie określonych rodzajów transakcji zawieranych na rynku regulowanym. Zgodnie z art. 65 ust. 3 u.o.i.f., KDPW S.A. może zarządzać środkami funduszu rozliczeniowego. Na podstawie § 62 Regulaminu można wyróżnić następujący podział na wyodrębnione funkcjonalnie części funduszu rozliczeniowego:

- *Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Giełdowych;*

- Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Rynku CTO;
- Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Giełdowych Transakcji Terminowych;
- Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Terminowych Rynku CTO.

Środki funduszu rozliczeniowego mogą być wykorzystywane np. w przypadku gdy występuje brak pokrycia na rachunku pieniężnym uczestnika, a należności tego uczestnika nie zapewniają wykonania jego zobowiązań wynikających z rozliczeń transakcji.

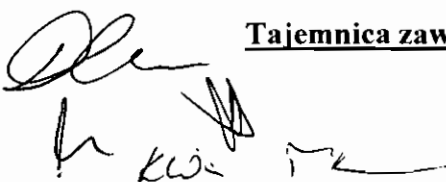
Kontrolerzy dnia 19 marca 2009 r. poprosili o sporządzenie wyjaśnień, ile razy Zarząd KDPW podejmował uchwały dotyczące wykorzystania środków z Funduszu Rozliczeniowego w wysokości przekraczającej wpłatę danego uczestnika oraz czy miał miejsce przypadek, w którym rozliczenie powinno być zabezpieczone Funduszem Rozliczeniowym, a przeprowadzone zostało przez podmiot nie będący uczestnikiem rozliczającym? W wyjaśnieniach z dnia 1 kwietnia 2009 r. KDPW S.A. wskazał iż: „Zarząd KDPW S.A. nie podejmował uchwał dotyczących wykorzystania środków Funduszu Rozliczeniowego w wysokości przekraczającej wpłatę danego uczestnika”, jak również nie miał miejsca przypadek, w którym rozliczenie zabezpieczone funduszem rozliczeniowym zostało przeprowadzone przez podmiot nie będący uczestnikiem rozliczającym. W zakresie potencjalnego nieprzeprowadzenia rozliczenia rozrachunku transakcji zabezpieczonej systemem gwarantowania rozliczania transakcji KDPW S.A. wskazał, iż „Nie miały miejsca przypadki nieprzeprowadzenia rozrachunku transakcji, której rozrachunek był zabezpieczony systemem gwarantowania rozliczeń. Wszystkie transakcje gwarantowane na rynku regulowanym muszą zostać rozliczone, przy wykorzystywaniu mechanizmów prawnych i zabezpieczeń majątkowych, którymi dysponuje Krajowy Depozyt. Rolą systemu gwarantowania rozliczeń (w szerokim rozumieniu) jest zabezpieczenie rozliczeń transakcji gwarantowanych w 100%. Nie przewidujemy możliwości nieprzeprowadzenia rozrachunku transakcji gwarantowanej Funduszem Rozliczeniowym. Jako czystą hipotetyczną należy uznać sytuację, w której w związku z, na przykład, upadkiem uczestnika zostaną wykorzystane wszystkie środki systemu gwarantowania rozliczeń, a pozostali uczestnicy nie wniosą dopłat niezbędnych od zakończenia rozrachunków otwartych transakcji. Oznaczałoby to bowiem faktyczne załamanie systemu gwarantowania rozliczeń.”

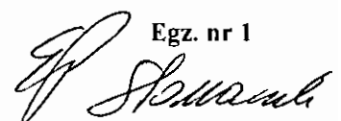
Jak wskazano w początkowej części opisowej na system zabezpieczania płynności rozliczeń składają się również środki dyscyplinujące uczestników, w przypadku spowodowania zawieszenia rozrachunku transakcji. Zgodnie z Załącznikiem do Regulaminu Krajowego Depozytu, Rozdział III – Opłaty specjalne, pkt I1.2 za spowodowanie zawieszenia rozrachunku transakcji wynikającego z braku pokrycia na koncie ewidencyjnym lub na rachunku pieniężnym uczestnika pobiera się 0,3%

Egz. nr 1)

wartości transakcji, lecz nie mniej niż 500 zł za każdy dzień występowania braku pokrycia. W związku z powyższym, dnia 19 marca 2009 r. Kontrolerzy poprosili KDPW S.A. o wskazanie zakresu odpowiedzialności uczestnika za spowodowanie zawieszenia rozrachunku transakcji. W wyjaśnieniach z dnia 1 kwietnia 2009 r. KDPW S.A. wskazał, iż „odpowiedzialność uczestnika za spowodowanie zawieszenia rozrachunku transakcji jest w gruncie rzeczy odpowiedzialnością za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania wynikającego ze stosunku uczestnictwa. Tak więc zakres tej odpowiedzialności wyznaczają przepisy kodeksu cywilnego o odpowiedzialności odszkodowawczej. Mając na uwadze art. 361 § 1 kc należy przyjąć, że zakresem odpowiedzialności uczestnika objęte są jedynie normalne następstwa zawieszenia rozrachunku transakcji spowodowanego przez uczestnika, nie są zaś nim objęte następstwa nietypowe, powstałe na skutek jakiegoś zupełnie wyjątkowego splotu okoliczności. W powyższym zakresie odpowiedzialność uczestnika obejmuje szkodę w pełnej wysokości, tj. straty, które poszkodowany rzeczywiście poniósł oraz korzyści, które poszkodowany mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono (art. 361 § 2 kc). Szczególnym środkiem, który jest uruchamiany w stosunku do uczestnika powodującego zawieszenie rozrachunku transakcji zawartej w obrocie zorganizowanym, jest opłata specjalna wnoszona na rzecz Krajowego Depozytu i naliczana od wartości transakcji, której rozrachunek został zawieszony. Opłaty specjalne nie stanowią jednak surogatu odszkodowania, stanowią natomiast szczególnie, zastrzeżony w Regulaminie KDPW środek porządkowy, którego celem jest utrzymanie bezpieczeństwa rozliczeń transakcji prowadzonych przez Krajowy Depozyt”.

Ponadto, w zakresie odpowiedzialności uczestnika za spowodowanie zawieszenia rozrachunku, Kontrolerzy dnia 29 marca 2009 r. poprosili o sporządzenie wyjaśnień, czy istnieje możliwość pociągnięcia do odpowiedzialności uczestnika za nieposiadanie odpowiednich środków do rozrachunku transakcji jeżeli niezdolność dostarczenia odpowiednich środków została spowodowana przez wcześniejsze nie wywiązanie się ze zobowiązania kontrahenta tego uczestnika oraz jaki jest tryb postępowania w sytuacji spowodowania zawieszenia rozrachunku przez uczestnika jeżeli fakt ten ma istotny wpływ na możliwość wywiązania się innych uczestników z zawartych przez nich transakcji. W wyjaśnieniach z dnia 1 kwietnia 2009 r. KDPW S.A. wskazał, iż „w przypadku łańcucha zawiesznień sankcja stosowana jest wobec uczestnika rozliczającego, który zainicjował zawieszenie skutkujące następczymi zawieszzeniami u innych uczestników. Należy wskazać, iż z punktu widzenia ryzyka rozliczeniowego i bezpieczeństwa rynku nie ma znaczenia czy niewypłacalność nastąpiła z winy uczestnika rozliczającego lub z przyczyn zewnętrznych (niezależnych od rozliczającego). [...] W sytuacjach niestandardowych, mogących skutkować niewypłacalnością uczestnika rozliczającego (także nie z jego winy) i koniecznością uruchomienia środków z systemu

Egz. nr 1

gwarantowania rozliczeń, procesuje Komitet ds. Ryzyka Rozliczeniowego (pod nadzorem Zarządu Krajowego Depozytu). Tryb postępowania zależy od złożoności danego stanu faktycznego i nie jest zestandaryzowany, co oznacza, że każdy przypadek jest rozpatrywany indywidualnie. W skrajnym przypadku uczestnik rozliczający nie wykonujący swoich zobowiązań może zostać zawieszony lub wykluczony z systemu rozliczeń”.

Ponadto, Kontrolerzy dnia 19 marca 2009 r. poprosili o wskazanie wyjaśnień w zakresie trybu dochodzenia odszkodowania przez uczestnika, na rzecz którego nie został przeprowadzony rozrachunek transakcji. W wyjaśnieniach z dnia 1 kwietnia 2009 r. KDPW S.A. wskazał, iż „W ramach systemu depozytowo-rozliczeniowego są ustalane i realizowane zobowiązania i należności wynikające z transakcji zawartych na rynku kapitałowym. Ustalanie tych zobowiązań i należności następuje na podstawie dokumentów określających warunki tych transakcji, przekazywanych do Krajowego Depozytu w zależności od miejsc zawarcia transakcji, przez podmiot prowadzący dany rynek, albo przez uczestników będących stronami rozliczenia. System depozytowo-rozliczeniowy zasadniczo nie służy natomiast do ustalania i realizacji zobowiązań odszkodowawczych, które w wyniku nie dokonania rozrachunku we właściwym terminie mogą powstać obok zobowiązań wynikających z rozliczanych transakcji, albo w które zobowiązania wynikające z rozliczanych transakcji mogą się przekształcić.

Zasady realizacji zawieszonych rozrachunku transakcji przewidują jednak stosowanie pewnych mechanizmów o charakterze odszkodowawczym. Przede wszystkim stosowany jest mechanizm rekompensowania pożytków z papierów wartościowych będących przedmiotem transakcji, do których nabywca tych papierów nabyłby prawa w razie terminowego przeprowadzenia jej rozrachunku. Mechanizm ten zakłada w szczególności, że dla potrzeb rozliczenia transakcji wartość wynikającego z niej świadczenia pieniężnego ulega zmniejszeniu o równowartość niedotrzymanych przez nabywcę pożytków.

Inny ze stosowanych mechanizmów pozwala zapobiec szkodzie, która mogłaby powstać po stronie uczestnika, który nie spowodował zawieszenia rozrachunku transakcji, w wyniku niekorzystnej dla niego zmiany ceny papierów wartościowych będących jej przedmiotem, następującej po dniu, w którym powinien zostać przeprowadzony jej rozrachunek. Mechanizm ten znajduje zastosowanie w przypadku, gdy w związku z zawieszeniem rozrachunku transakcji objętej funduszem rozliczeniowym albo funduszem zabezpieczającym ASO Zarząd Krajowego Depozytu podejmuje uchwałę o zrealizowaniu rozliczenia rozrachunku tej transakcji wyłącznie na rzecz uczestnika, który nie spowodował tego zawieszenia, oraz o dokonaniu w celu likwidacji tego zawieszenia, odpowiednio, zbycia lub nabycia papierów wartościowych będących przedmiotem tej transakcji.

Egz. nr 1

W razie podjęcia takiej decyzji ewentualnie niekorzystne dla tego uczestnika różnice cen papierów wartościowych, występujące pomiędzy dniem zawarcia transakcji, której rozrachunek został zawieszony, a dniem dokonania zbycia lub nabycia tych papierów przez Krajowy Depozyt, podlegają pokryciu ze środków właściwego funduszu zabezpieczającego rozliczenie tej transakcji."

W celu dokładniejszej weryfikacji sposobu dochodzenia roszczeń przez uczestników, Kontrolerzy w dniu 5 maja 2009 r. poprosili o sporządzenie dodatkowych wyjaśnień w zakresie faktycznego umożliwienia dochodzenia roszczeń przez uczestników KDPW S.A., w szczególności w kontekście zasady anonimowości stron. W wyjaśnieniach z dnia 6 maja 2009 r. KDPW S.A. wskazał, iż „[...] Zasada anonimowości stron transakcji nie pozwala jej stronom na samodzielne ustalenie drugiej strony transakcji. Należy jednak zauważyć, że w wyniku rozliczeń prowadzonych przez Krajowy Depozyt może dojść do sytuacji, w której drugą stroną zawieszzonego rozrachunku nie jest wcale druga strona transakcji, ani nawet uczestnik rozliczający reprezentujący tę stronę, ale zupełnie inny uczestnik. Skierowanie transakcji do rozliczenia prowadzi bowiem do tego, że zobowiązania i należności wynikające z tych transakcji zostają zastąpione zobowiązaniami i należnościami ustalonymi w wyniku przeprowadzonych rozliczeń, zaś mechanizmy stosowane do rozliczeń, a w szczególności mechanizm kompensacji wielostronnej, a także brak wymogu posiadania statusu uczestnika rozliczającego przez członków Giełdy zawierających transakcje, powodują, że na skutek prowadzonych rozliczeń może zmienić się zarówno zakres świadczeń, które w związku z transakcjami powinny zostać spełnione, jak i strony zobowiązane do ich spełnienia. Z tego też względu zasada anonimowości stron transakcji zasadniczo nie wpływa na możliwość ustalenia przez uczestnika tego, którego z uczestników nastąpił brak środków powodujący zawieszenie rozrachunku transakcji.

W naszej opinii uczestnicy powinni zasadniczo uwzględniać w swojej działalności możliwość zawieszenia rozrachunku transakcji, którego są stroną. Należy jednak także liczyć się z tym, że w określonym przypadku ujawnienie uczestnikowi poszkodowanemu na skutek zawieszenia rozrachunku transakcji, uczestnika będącego drugą stroną tego rozrachunku, może okazać się zasadne. Jeżeli z wnioskiem o takie ujawnienie zgłosiłby się uczestnik zamierzający dochodzić z tego tytułu roszczeń przed Sądem Polubownym przy KDPW poważnie rozważymy taką możliwość”.

Systemem zabezpieczania płynności rozliczeń objęte są również transakcje na rynku instrumentów pochodnych. Zgodnie z § 65 ust. 1 Regulaminu, w celu zabezpieczenia rozliczeń transakcji, których przedmiotem są instrumenty pochodne, Krajowy Depozyt organizuje i dokonuje bieżących rozrachunków między stronami transakcji dwustronnie zobowiązujących, a ponadto

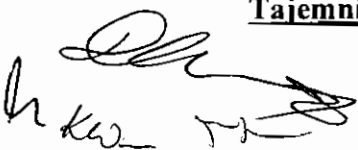
gromadzi i zarządza środkami stanowiącymi depozyty zabezpieczające oraz środkami tworzącymi część funduszu rozliczeniowego. Depozyty zabezpieczające można podzielić na dwa rodzaje: wstępny depozyt rozliczeniowy oraz właściwy depozyt zabezpieczający. Wstępny depozyt rozliczeniowy warunkuje rozpoczęcie działalności w obrocie na rynku instrumentów pochodnych przez podmioty zawierające transakcje, w zakresie których uczestnik wnoszący depozyt ma posiadać status uczestnika rozliczającego. Z kolei właściwy depozyt zabezpieczający jest wnoszony od każdej pozycji otwartej w wyniku transakcji zawartej na rynku instrumentów pochodnych. Przy wyliczaniu właściwego depozytu zabezpieczającego, uwzględniana jest redukcja ryzyka w związku z występowaniem korelacji pomiędzy instrumentami pochodnymi.

W celu weryfikacji sprawowanego przez KDPW nadzoru nad limitami zaangażowań odnoszących się do instrumentów pochodnych, Kontrolerzy dnia 4 marca 2009 r. poprosili o wskazanie, czy KDPW S.A. przyjmował uchwały w zakresie nieprzekraczania poziomu limitu zaangażowania, w jaki sposób KDPW S.A. określa limit zaangażowania oraz czy KDPW S.A. wprowadzał obowiązek pobierania środków o wartości przewyższającej wartość standardową w zakresie depozytów zabezpieczających. W wyjaśnieniach z dnia 18 marca 2009 r. Krajowy Depozyt wskazał, iż „nie podjęto uchwał, które nakładałyby na uczestników obowiązek nie przekraczania limitu zaangażowania”. W zakresie określania limitu zaangażowania, KDPW S.A. wskazał, iż „Limit Zaangażowania stanowi według § 66 Regulaminu łączną wartość lub ilość otwartych pozycji zawartych w instrumentach pochodnych danej serii lub w instrumentach pochodnych wszystkich serii opartych na tym samym instrumencie bazowym w zakresie których posiada on status uczestnika rozliczającego. Zgodnie z § 83 ust. 6 SZD przekroczenie tego limitu może spowodować pozbawienie uczestników rynku instrumentów pochodnych możliwości zawierania transakcji, ze wskazaniem na właściwego uczestnika rozliczającego.

[...] W kwietniu 2004 r. w przypadku kontraktów na obligacje wprowadzony został maksymalny limit zajmowanych pozycji. Limit ten został zawarty w warunkach emisji i obrotu kontraktu na obligacje syntetyczną ogłoszonych przez GPW jako 7500 otwartych pozycji na inwestora lub uczestnika.

Limit ten nie obowiązuje, z racji zawieszenia obrotu tymi kontraktami”.

Odnosnie obowiązku pobierania środków o wartości przewyższającej wartość standardową, KDPW S.A. wskazał, iż „Jeżeli wartość standardową rozumieć jako minimalny poziom właściwych depozytów zabezpieczających pobieranych od klienta zgodnie z § 68 ust. 1 i 3 Regulaminu, wartość środków pieniężnych i niepieniężnych pobierana od osoby zlecającej zawarcie transakcji może w drodze uchwały być wyższa poprzez zastosowanie wskaźnika procentowego zwiększającego minimalny poziom depozytów zabezpieczających o ustalony w uchwale parametr. Do 15 stycznia

2008 r. zgodnie z uchwałą 526/04 z dnia 12 listopada 2004 r. poziom minimalnej wartości depozytów zabezpieczających dla klienta wyznaczał iloczyn WZ i parametru zwiększającego wynoszącego 140%.

Według uchwały Nr 23/08 Zarządu KDPW S.A. z dnia 15 stycznia 2008 r. KDPW odeszło od określania poziomu depozytów zabezpieczających dla klienta ustanawiając parametr zwiększający na poziomie 100%."

Regulacje wewnętrzne KDPW S.A. przewidują ograniczenia w zakresie limitu zaangażowania uczestników w instrumenty pochodne. Zgodnie z § 66 ust. 4 Regulaminu, Przekroczenie wartości depozytów lub limitu zaangażowania uzasadnia zamknięcie pozycji przez Krajowy Depozyt w takiej mierze, jaka jest konieczna dla przywrócenia stanu zgodności z nimi. Zdanie drugie, przywoływanego wyżej zapisu wskazuje, iż w przypadku gdy niezgodność z przepisami ustanawiającymi limit zaangażowania wynika z przyczyn niezależnych od uczestnika, KDPW S.A. przystępuje do zamykania pozycji, jeżeli uczestnik nie przystąpi niezwłocznie do likwidowania stanu niezgodności. W związku z powyższym, Kontrolerzy dnia 4 marca 2009 r. poprosili o sporządzenie wyjaśnień, jak często miało miejsce zamykanie przez KDPW pozycji uczestnika nie wykonującego swoich obowiązków. W wyjaśnieniach z dnia 18 marca 2009 r. KDPW S.A. wskazał, iż „nie zamykano pozycji żadnego z uczestników oraz nie wykorzystywano zabezpieczeń”.

C. Obsługa realizacji zobowiązań emitentów wobec uprawnionych z papierów wartościowych zarejestrowanych w depozycie papierów wartościowych

Zgodnie z art. 48 ust. 2 pkt 3 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, do zadań KDPW S.A. należy w szczególności obsługa realizacji zobowiązań emitentów wobec uprawnionych z papierów wartościowych zarejestrowanych w depozycie papierów wartościowych. W myśl art. 58 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, zobowiązanie emitenta opiewające na papiery wartościowe jest wykonane z chwilą otrzymania świadczenia przez uczestnika prowadzącego rachunek papierów wartościowych dla osoby uprawnionej do tego świadczenia, zaś opiewające na pieniądze - z chwilą dokonania przeniesienia środków pieniężnych na rachunek bankowy wskazany przez tego uczestnika.

KDPW S.A. obsługuje realizację zobowiązań emitentów względem uprawnionych z papierów wartościowych na zasadach określonych w Regulaminie KDPW oraz regulacjach wewnętrznych wydanych na jego podstawie, w szczególności w SZD, które wskazują na właściwy tryb postępowania w odniesieniu do konkretnych praw realizowanych za pośrednictwem KDPW S.A. Jak stanowi § 79 ust. 1 Regulaminu KDPW, przez realizację zobowiązań emitentów wobec

Tajemnica zawodowa na podstawie ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym 41

KW TL

Egz. nr 1

właścicieli papierów wartościowych rozumie się organizowany i koordynowany przez Krajowy Depozyt proces spełniania przez emitenta świadczeń pieniężnych lub niepieniężnych o charakterze majątkowym na rzecz podmiotów praw z papierów wartościowych.

Kontroli poddane zostały procesy realizacji następujących uprawnień wynikających z papierów wartościowych rejestrowanych w KDPW S.A.:

- a) prawo do dywidendy,
- b) wypłaty odsetek i wykupu obligacji korporacyjnych,
- c) realizacji uprawnień z obligacji zamiennych, obligacji z prawem pierwszeństwa do objęcia lub subskrybowania akcji nowej emisji,
- d) prawa poboru.

Proces wypłaty dywidendy realizowany za pośrednictwem KDPW S.A. uregulowany został w § 91 – 100 SZD KDPW. W wyjaśnieniach złożonych Kontrolującym w dniu 3 kwietnia 2009 r. KDPW S.A. przedstawił przebieg procesu wypłaty dywidendy z akcji zdematerializowanych.

Cały proces wypłaty dywidendy inicjowany jest przez emitenta, który nie później niż na 10 dni przed dniem D¹ przesyła uchwałę walnego zgromadzenia spółki oraz informację o wypłacie dywidendy do KDPW S.A., który przekazuje ją niezwłocznie uczestnikom. W D+1 KDPW S.A. przesyła uczestnikom salda kont ewidencyjnych na dzień ustalenia prawa do dywidendy. W D+4 uczestnicy przesyłają do KDPW S.A. informacje dotyczące wyliczeń kwot do wypłaty oraz kwoty podatku dochodowego od osób, dla których emitent jest płatnikiem podatku, a do emitenta szczegółowe informacje dotyczące rozliczenia podatku, umożliwiające emitentowi wykonanie obowiązków płatnika podatku dochodowego od osób prawnych. Informacje te mogą być korygowane przez uczestników, lecz nie później niż do W²-3, gdyż następnego dnia KDPW S.A. przesyła emitentowi wezwanie do wniesienia środków pieniężnych przeznaczonych na wypłatę dywidendy. W dniu wypłaty dywidendy emitent do godz. 11.30 dokonuje przekazania środków pieniężnych na wskazany w wezwaniu rachunek bankowy, zaś KDPW S.A. dokonuje rozdzielania otrzymanych środków pieniężnych na rachunki bankowe uczestników. Tego dnia mają też miejsce tzw. „reinwestycje” podatku od dywidendy. Uczestnicy przekazują do KDPW S.A. komunikaty dotyczące wysokości środków podlegających zwrotowi z tytułu podatku na rzecz osób, które złożyły do dnia W oświadczenia, o których mowa w art. 26 ust. 1a ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. W przypadku otrzymania od uczestników komunikatów dotyczących zwrotu podatku (na podstawie art. 26 ust. 1a ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych), dokonanych

¹ dzień ustalenia uprawnionych z papierów wartościowych.

² dzień realizacji prawa

w terminie do dnia W - KDPW S.A. przekazuje emitentowi wezwanie do wniesienia środków pieniężnych przeznaczonych na wypłatę kwoty podatku podlegającej zwrotowi. Nie później niż w dniu W+5 emitent dokonuje przekazania środków pieniężnych z tytułu zwrotu podatku na wskazany w wezwaniu rachunek bankowy. KDPW S.A. dokonuje rozdzielienia otrzymanych środków na odpowiednie rachunki uczestników.

Z informacji przekazanych przez KDPW S.A. w dniu 3 kwietnia 2009 r. wynika, że w okresie od początku 2008 r. nie miały miejsca zdarzenia polegające na zainicjowaniu procesu obsługi dywidendy, który nie doszedł do skutku. Ponadto, nie miały miejsca zdarzenia polegające na zgłaszaniu przez uczestników rozbieżności pomiędzy liczbą papierów wartościowych dających prawo do dywidendy ustalonej przez uczestników, a stanami sald papierów wartościowych ustalonymi przez Krajowy Depozyt.

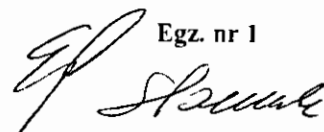
Przy obsłudze wypłat dywidendy zdarzały się przypadki, w których emitenci przekazywali do Krajowego Depozytu kwotę różną od kwoty określonej w wezwaniu. W związku z powyższym emitent był dodatkowo zobowiązany wskazać szczegółowy rozdział przekazywanej kwoty. KDPW S.A. poinformował o 8 przypadkach zaistnienia takiej sytuacji. Jak wyjaśnił KDPW S.A., różnica pomiędzy kwotą określoną w wezwaniu KDPW S.A., a kwotą przekazaną dla uczestników wynikała z korekt wysokości podatku dochodowego od osób prawnych.

W toku czynności kontrolnych KDPW S.A. sporządził zestawienie wszystkich przypadków obsługi realizacji wypłaty dywidendy od początku 2008 r. oraz dostarczył kopię dokumentów wskazanych przez Kontrolerów przypadków wypłaty dywidendy. Z informacji tych wynika, że KDPW S.A. od początku 2008 r. obsłużył 111 procesów wypłaty dywidendy.

Kontrolerzy stwierdzili drobne nieścisłości w tym zakresie. W w/w zestawieniu KDPW S.A. wskazał, że dzień W w przypadku do wypłaty zaliczki na poczet dywidendy przez spółkę Amator S.A. przypadł w dniu 12.12.2007 r. natomiast z dokumentów źródłowych wynika, że dzień W powinien przypaść na 13.12.2007 r. Poza tym przypadkiem KDPW S.A. obsługiwał proces wypłaty dywidendy zgodnie z zasadami określonymi w przepisach prawa oraz aktach wewnątrz korporacyjnych emitentów.

W wyjaśnieniach przedstawionych Kontrolerom w dniu 3 kwietnia 2009 r. KDPW S.A. przedstawił praktyczny przebieg procesu wypłaty odsetek/wykupu obligacji korporacyjnych realizowany za pośrednictwem KDPW S.A. Proces ten uregulowany został w § 101 SZD KDPW. Jak wskazał KDPW S.A., nie później niż w D - 5 emitent przesyła do KDPW S.A. informację o wypłacie odsetek od papierów dłużnych oraz o dniu D i W oraz o kwocie odsetek na jedną obligację. Po otrzymaniu informacji od emitenta KDPW S.A. przekazuje niezwłocznie informacje o wypłacie odsetek uczestnikom KDPW S.A. W D + 1 Krajowy Depozyt przesyła uczestnikom salda

Egz. nr 1

kont ewidencyjnych na dzień ustalenia prawa do odsetek/wykupu. W dniu D + 4 uczestnicy przesyłają do KDPW S.A. informacje dotyczące wyliczeń kwot do wypłaty oraz kwoty podatku dochodowego od osób prawnych zagranicznych, zaś do emitenta szczegółowe informacje dotyczące rozliczenia podatku, umożliwiające spółce wykonanie obowiązków płatnika podatku dochodowego od osób prawnych zagranicznych. Najpóźniej w W-1 (w praktyce w D+5) KDPW S.A. przesyła emitentowi wezwanie do wniesienia środków pieniężnych przeznaczonych na wypłatę odsetek/wykup obligacji. W dniu W emitent do godz. 11.30 przekazuje środki pieniężne na wskazany w wezwaniu rachunek bankowy. KDPW dokonuje rozdzielenia otrzymanych środków pieniężnych na rachunki bankowe uczestników.

W przypadku wykupu obligacji po wypłacie środków KDPW S.A. wyrejestrowuje wykupione obligacje i zamyka konta ewidencyjne uczestników.

W wyjaśnieniach przekazanych w dniu 3 kwietnia 2009 r. KDPW S.A. wskazywał, że w okresie od początku 2008 r. nie miały miejsca zdarzenia polegające na zainicjowaniu procesu obsługi wypłaty odsetek od obligacji/wykupu obligacji, który nie doszedł do skutku. Nie miały również miejsca zdarzenia polegające na zgłaszaniu przez uczestników rozbieżności pomiędzy liczbą obligacji korporacyjnych ustalonej przez uczestników, a stanami sald obligacji korporacyjnych ustalonymi przez Krajowy Depozyt.

W toku czynności kontrolnych KDPW S.A. sporządził zestawienie wszystkich przypadków obsługi wypłaty odsetek od obligacji/wykupu obligacji od początku 2008 r. oraz dostarczył kopię dokumentów wskazanych przez Kontrolerów przypadków obsługi tego procesu. Z informacji tych wynika, że KDPW S.A. od początku 2008 r. obsługiwał 61 procesów wypłaty odsetek od obligacji oraz 22 procesy wykupu obligacji. KDPW S.A. obsługiwał te procesy zgodnie z zasadami określonymi w przepisach prawa oraz aktach wewnątrz korporacyjnych emitentów.

W wyjaśnieniach przedstawionych Kontrolerom w dniu 3 kwietnia 2009 r. KDPW S.A. przedstawił również praktyczny przebieg procesu rejestracji akcji powstałych po zamianie obligacji, który jest obsługiwany na podstawie §§ 13b oraz 102-105a SZD. Operacja ta może być wykonywana w sposób „klasyczny”, tj. z wykorzystaniem Listów księgowych oraz aneksów do tych listów lub w drodze zarejestrowania akcji/ wyrejestrowania obligacji w trybie określonym w § 40 ust. 5 Regulaminu KDPW, tzw. rejestracja uproszczona.

W przypadku zastosowania trybu „klasycznego” emitent składa wnioski o rejestrację akcji emitowanych w ramach warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego. Zarząd KDPW S.A. podejmuje uchwałę o rejestracji akcji w systemie KDPW ze wskazaniem, że kolejne zamiany będą odbywały się na podstawie Aneksów do listów księgowych składanych przez emitenta. Realizacja procesu rejestracji akcji po zamianie obligacji zamiennych lub obligacji z prawem pierwszeństwa

polega na złożeniu wniosku przez uprawnionego do realizacji prawa do objęcia lub subskrybowania akcji nowej emisji uczestnikowi prowadzącemu rachunek papierów wartościowych. W wyniku tego następuje blokada papierów wartościowych na poziomie uczestnika oraz przekazanie oświadczenia o realizacji uprawnień emitentowi, jak również konieczne jest złożenie polecenia blokady w systemie KDPW. W terminie 2 dni od otrzymania Aneksu do listu księgowego ma miejsce rejestracja akcji powstałych po zamianie z jednoczesnym wyrejestrowaniem obligacji zamiennych lub obligacji z prawem pierwszeństwa zgodnie ze wskazaniem w Aneksie do listu księgowego. Po dokonaniu rejestracji akcji KDPW S.A. przesyła do uczestników za pośrednictwem systemu ESDI komunikatu o wykonanej operacji.

Rejestracja uproszczona, tj. przeprowadzana na podstawie instrukcji rozliczeniowych przesyłanych do systemu depozytowo-rozliczeniowego przez uczestników. Czynności wstępne polegają na złożeniu wniosku przez emitenta o rejestrację akcji emitowanych w ramach warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego ze wskazaniem, iż rejestracja akcji będzie następowała w trybie określonym w § 40 ust. 5 Regulaminu. Emitent dołącza do wniosku dokumenty wskazane w § 10a SZD, w szczególności pełnomocnictwo dla uczestnika bezpośredniego KDPW S.A. do wystawiania w imieniu emitenta dowodów ewidencyjnych skutkujących zarejestrowaniem papierów wartościowych. Następnie Zarząd KDPW S.A. podejmuje uchwałę o rejestracji akcji w systemie KDPW ze wskazaniem, że kolejne zamiany będą odbywały się na podstawie instrukcji rozliczeniowych. Uczestnik prowadzący rachunek papierów wartościowych uprawnionego do realizacji prawa do objęcia lub subskrybowania akcji nowej emisji przesyła do systemu KDPW instrukcję rozliczeniową dotyczącą operacji wykonania uprawnień. Uczestnik bezpośredni, posiadający upoważnienie od emitenta, wystawia drugą instrukcję rozliczeniową dotyczącą ww. operacji. Zestawienie instrukcji w systemie KDPW skutkuje wyrejestrowaniem obligacji zamiennych/ obligacji z prawem pierwszeństwa/ warrantów subskrypcyjnych, oraz zarejestrowaniem akcji nowej emisji.

Według informacji przedstawionych przez KDPW S.A. w okresie od początku 2008 r. Krajowy Depozyt obsłużył 3 procesy zamiany obligacji zamiennych na akcje i nie obsługiwał procesu realizacji uprawnień z obligacji z prawem pierwszeństwa do objęcia albo subskrybowania akcji.

KDPW S.A. obsługuje również proces realizacji prawa poboru. Odbywa się on zgodnie z § 106 – 122 SZD i przebiega w następujący sposób.

Nie później niż D – 15 emitent przesyła do KDPW S.A. uchwałę WZ spółki w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego poprzez emisję akcji z prawem poboru oraz dokumenty zgodnie z §107 ust. 2

SZD KDPW. Po otrzymaniu wniosku od emitenta Zarząd KDPW S.A. podejmuje uchwałę o rejestracji JPP³.

Po otrzymaniu tych informacji KDPW S.A. przekazuje uczestnikom informacje o operacji. W dniu ustalenia prawa poboru następuje rejestracja praw poboru na kontach uczestników zgodnie z uchwałą KDPW.

W odpowiedzi z dnia 3 kwietnia 2009 r. na pisemne pytanie Kontrolerów - czy KDPW S.A. otwiera specjalne konta, na których rejestruje jednostkowe prawa poboru? – KDPW S.A. wskazał, że w dniu ustalenia prawa poboru określonym przez Walne Zgromadzenie spółki na kontach depozytowych uczestników KDPW S.A. są rejestrowane prawa poboru. Do momentu ziszczenia się przesłanek dematerializacji w depozycie papierów wartościowych tj. dopuszczenia do obrotu na rynku regulowanym albo wprowadzenia do alternatywnego systemu obrotu prawa poboru mają charakter techniczny. Oznacza to, że na dzień ustalenia prawa poboru rejestrowane są uprawnienia mające na celu umożliwienie Krajowemu Depozytowi przeprowadzenie ewentualnej obsługi realizacji praw poboru przyznanych akcjonariuszom spółki.

Kontrolerzy w wezwaniu z dnia 19 marca 2009 r. zapytali również, zważywszy, że jednostkowe prawa poboru rejestrowane są do upływu terminu składania zapisów na akcje nowej emisji, w jaki sposób wyznaczany jest alternatywny termin do którego rejestrowane są jednostkowe prawa poboru, w przypadku kiedy termin składania zapisów na akcje nie zostanie wyznaczony. W odpowiedzi KDPW S.A. wskazał, że w zakresie obsługi prawa poboru Krajowy Depozyt działa na podstawie informacji otrzymanych do emitenta, który jako jedyny może określić aktualny etap przeprowadzania oferty. Wobec czego, w sytuacji, gdy dalsze rejestrowanie w systemie KDPW jednostkowych praw poboru jest bezprzedmiotowe rolą emitenta jest poinformowanie o tym fakcie Krajowego Depozytu. Na tej podstawie Krajowy Depozyt dokonuje wyrejestrowania z kont uczestników praw poboru.

Kontrolerzy w wezwaniu z dnia 19 marca 2009 r. poprosili także o pisemne wyjaśnienia czy w terminie od początku 2007 r. zdarzyły się i ile razy przypadki opóźnień KDPW S.A. w procesie pośrednictwa w realizacji zobowiązań emitentów wobec uprawnionych z papierów wartościowych oraz czy zdarzenia te wywołały roszczenie regresywne emitenta względem KDPW będące następstwem popadnięcia emitenta w zwłokę względem właścicieli papierów wartościowych. W odpowiedzi KDPW S.A. wskazał, że realizacja zobowiązań emitentów wobec uprawnionych z papierów wartościowych jest przeprowadzana na podstawie informacji otrzymanych od emitentów i w terminach określonych przez odpowiednie organy spółki. W okresie od 2007 r. nie zdarzyły się przypadki opóźnień ze strony Krajowego Depozytu w obsłudze zobowiązań emitentów, w związku

³ jednostkowe prawo poboru

Egz. nr 1

z tym KDPW S.A. otrzymał również żadnych roszczeń ze strony emitentów będących następstwem żądań ze strony akcjonariuszy.

Kontrolerzy poprosili o odpowiedź na pytanie czy KDPW S.A. nadzoruje i ponosi odpowiedzialność za prawidłowe ustalanie uprawnionych do pożytków przez uczestników bezpośrednich oraz za prawidłowe spełnianie świadczeń przez uczestników bezpośrednich na rzecz wierzycieli z papierów wartościowych?

W odpowiedzi KDPW S.A. wskazał, że na koniec dnia ustalenia praw Krajowy Depozyt ustala stany kont depozytowych uczestników KDPW, które są podstawą do ustalenia osób uprawnionych do otrzymania świadczeń z papierów wartościowych. Jednocześnie uczestnicy ustalają liczbę papierów wartościowych dających prawo do pożytków znajdujących się na rachunkach papierów wartościowych prowadzonych przez uczestników a w dniu następnym po dniu ustalenia praw Krajowy Depozyt przesyła do uczestników drogą elektroniczną wyniki powyższych ustaleń. Regulacje KDPW nakładają na uczestników obowiązek niezwłocznego powiadomienia Krajowego Depozytu o ewentualnych rozbieżnościach pomiędzy stanami kont w systemie KDPW a ustaleniami wynikającymi ze stanów na prowadzonych przez uczestnika rachunkach papierów wartościowych. W odniesieniu do spełniania świadczeń na rzecz wierzycieli z papierów wartościowych Krajowy Depozyt przekazuje otrzymane od emitenta środki pieniężne na wypłatę przysługujących akcjonariuszom świadczeń w dniu wypłaty na wskazane przez uczestników rachunki bankowe. KDPW S.A. wskazał także, że nadzoruje proces ustalania uprawnionych do pożytków przez uczestników bezpośrednich, głównie w zakresie poprawności przeniesienia sald uprawnionych do modułu systemu obsługującego naliczenie i wypłatę pożytków oraz terminowości wykonania przez niego tej operacji jak i innych czynności przewidzianych w regulacjach KDPW, szczególnie pod kątem zapewnienia możliwości wywiązania się przez KDPW z właściwych, określonych w tych regulacjach, obowiązków wobec emitenta. Krajowy Depozyt nie ponosi odpowiedzialności za prawidłowość wykonania przez uczestników bezpośrednich KDPW czynności związanych z ustaleniem uprawnionych oraz spełnianiem świadczeń na rzecz właścicieli.

W terminie 10 dni przed rozpoczęciem zapisów emitent przesyła do KDPW wnioski o rejestrację PDA i akcji nowej emisji dołączając decyzję KNF w sprawie zatwierdzenia prospektu emisyjnego zgodnie z § 107 ust. 3 SZD. Po otrzymaniu wniosku od emitenta Zarząd KDPW S.A. podejmuje uchwałę warunkową dotyczącą rejestracji PDA i akcji nowej emisji. W terminie 3 dnia po zakończeniu zapisów uczestnicy przesyłają do KDPW informacje o zapisach podstawowych i dodatkowych zgodnie z § 113 oraz dokonują wpłat na pokrycie akcji. Piątego dnia po zakończeniu zapisów KDPW przesyła emitentowi informację o złożonych zapisach i dokonanych wpłatach. W następstwie otrzymania informacji od KDPW emitent przesyła informację ile akcji zostało

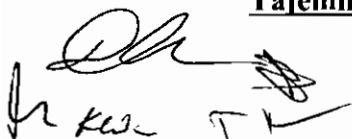
objętych w ramach zapisów podstawowych i ile akcji zostaje do przydziału akcjonariuszom, którzy złożyli zapisy dodatkowe. Po otrzymaniu informacji zwrotnej od emitenta KDPW zamyka konta JPP i rejestruje prawo do nowej emisji, stanowiące jedynie papier techniczny, w liczbie odpowiadającej akcjom objętym w ramach zapisów podstawowych. Następnym etapem jest przydział akcji, na które złożono zapisy dodatkowe, w wyniku czego emitent otrzymuje informacje o dokonanym przydziale, uczestnicy zaś otrzymują wyniki przydziału. Najpóźniej w terminie P^4+1 lub 2 dni po otrzymaniu informacji o wynikach przydziału, gdy może mieć miejsce redukcja zapisów. W takim przypadku KDPW zwraca uczestnikom nadpłaty. Rozliczenie przydziału w systemie KDPW następuje w terminie $P+1$, a na kontach uczestników są rejestrowane prawa do nowej emisji w liczbie odpowiadającej akcjom przydzielonym. Po dokonaniu przydziału emitent przekazuje oświadczenie o dośściu emisji do skutku. Najpóźniej 2 dni po otrzymaniu oświadczenia KDPW przekazuje środki wniesione na pokrycie akcji.

W związku z powyższym Kontrolerzy poprosili o przedstawienie zestawienia zawierającego wykaz procesów realizacji prawa poboru, w których został wyznaczony dzień prawa poboru i doszło do zarejestrowania tzw. zapisów technicznych (PNE) jednakże emisja akcji, których dotyczyły te zapisy, nie doszła do skutku. W pisemnej odpowiedzi z dnia 6 maja 2009 r. KDPW S.A. wskazał, że w przypadku:

- a) Ema Blachownia S.A. – po zarejestrowaniu PNE nastąpił brak informacji od spółki oraz niemożność skontaktowania się z emitentem,
- b) Victoria Basset Operation Centre S.A. – po zapisach KDPW S.A. czeka na informację o dośściu emisji do skutku,
- c) Duda S.A. – KDPW S.A. czeka na terminy zapisów,
- d) EMC Instytut Medyczny - - KDPW S.A. czeka na terminy zapisów,
- e) MCI Management S.A. – KDPW S.A. czeka na terminy zapisów,
- f) Fabryka Diet S.A. – KDPW S.A. jest w trakcie realizacji,
- g) Internet Group S.A. – KDPW S.A. jest w trakcie realizacji,
- h) CP Energia S.A. – KDPW S.A. jest w trakcie realizacji.

W pytaniach z dnia 5 maja 2009 r. Kontrolerzy zapytali – czy KDPW S.A. sprawdza poprawność przeprowadzania obsługi realizacji zobowiązań podczas kontroli bezpośrednich i jakie zostały wykryte nieprawidłowości u uczestników w tym zakresie. KDPW S.A. wskazał, że kontrole bezpośrednie u uczestników przeprowadzane przez KDPW S.A. obejmują swym zakresem badanie poprawności obsługi realizacji zobowiązań emitentów wobec właścicieli papierów wartościowych

⁴ dzień przydziału akcji, na które dokonano zapisu dodatkowego

Egz. nr 1

w szczególności wypłaty dywidendy i realizacji prawa pierwszeństwa w objęciu akcji nowej emisji. Podczas kontroli przeprowadzanych w latach 2007 – 2008 stwierdzono u 4 uczestników nieprawidłowości z zakresu obsługi realizacji prawa poboru. Polegały one na opóźnieniach w rejestracji praw poboru i nieprawidłowościach w raportowaniu.

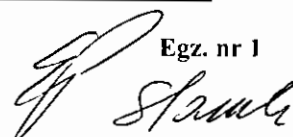
W toku czynności kontrolnych KDPW S.A. sporządził zestawienie wszystkich przypadków procesów realizacji prawa poboru od początku 2008 r. oraz dostarczył kopię dokumentów wskazanych przez Kontrolerów procesów realizacji prawa poboru. Z informacji tych wynika, że KDPW S.A. od początku 2008 r. obsłużył 26 procesów realizacji prawa poboru. KDPW S.A. obsługiwał te procesy zgodnie z zasadami określonymi w przepisach prawa.

IV. Wnioski pokontrolne

Rozliczenie i rozrachunek transakcji

1. Podsumowując wyniki przeprowadzonej kontroli należy stwierdzić, że KDPW S.A. poprawnie wypełnia nałożone na niego zadania przewidziane w art. 48 ust. 2 pkt 4, 5, 6 i 7 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, polegające na rozliczaniu i rozrachunku transakcji zawieranych na rynku regulowanym giełdowym i pozagiełdowym oraz w alternatywnym systemie obrotu. Przywołane wyżej zadania Krajowy Depozyt realizuje zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy oraz postanowieniami Regulaminu Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A.
2. W zakresie rozliczania i rozrachunku transakcji Krajowy Depozyt realizuje nałożone na niego ustawowo zadania co do zasady na poziomie Regulaminu i Szczegółowych Zasad Działania KDPW. Ze względu jednak na stopień skomplikowania czynności związanych z realizacją tych zadań w KDPW S.A. ustanowiony został szereg procedur wewnętrznych. Analiza przedstawionych przez KDPW S.A. informacji wykazała, że posiadane przez Krajowy Depozyt procedury wewnętrzne, w szczególności procedury operacyjne i odtworzeniowe, tworzone i aktualizowane przez poszczególne jednostki organizacyjne Krajowego Depozytu, obejmują szczegółowe płaszczyzny związane z przebiegiem rozliczania i rozrachunku transakcji, przez co w wysokim stopniu zapewniają bezpieczeństwo systemu rozliczeń i rozrachunku.
3. Krajowy Depozyt w przesłanych wyjaśnieniach wskazał problemy, związane z procesem rozliczenia i rozrachunku. Poinformował m.in., że zdarzają się opóźnienia w terminowym zakończeniu poszczególnych sesji rozrachunkowych. Z informacji przekazanych przez KDPW S.A. wynika, że odsetek opóźnionych sesji do liczby procedowanych sesji ogółem wynosi ok. 1,3

KW-TR

Egz. nr 1

%. Ponadto wskazać należy, że tendencja w tym zakresie jest zniżkowa, tzn. w latach 2006-2007 stwierdzono odpowiednio 348 i 81 przypadki opóźnień, podczas gdy w roku 2008 miały miejsce 23 takie przypadki. Wpływ na zmniejszenie przypadków opóźnień miało przede wszystkim zaimplementowanie do systemu depozytowo-rozliczeniowego nowych rozwiązań w zakresie obsługi zawieszonych transakcji przewidzianych na potrzeby nowego systemu. Biorąc pod uwagę powyższe statystyki można stwierdzić, że obecny system zdecydowanie lepiej obsługuje te procesy.

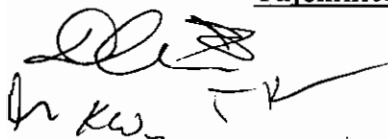
W wyniku dokonanej analizy wyjaśnień KDPW S.A. z dnia 18 marca 2009 r., uzupełnionych wyjaśnieniami z dnia 6 maja 2009 r., Kontrolujący ustalili, iż zdarzające się opóźnienia w terminowym zakończeniu rozrachunku poszczególnych sesji rozliczeniowych nie mają znaczenia z punktu widzenia bezpieczeństwa i prawidłowego funkcjonowania rynku w skali 2008 r.

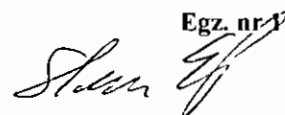
4. W toku czynności kontrolnych ustalono, że w latach 2007-2008 wystąpiło 9 błędów podczas procesu rozliczeniowego, które miały wpływ na uczestników KDPW S.A. Powodem dla 5 z nich były błędy systemu KDPW S.A., które skorygowane zostały podczas kolejnych sesji. W kolejnych dwóch przypadkach błędy popełnili pracownicy Krajowego Depozytu. Pierwszy z nich wynikał z błędnego dokonania korekty pieniężnej w związku z zawieszeniem rozrachunku w dniu ustalenia prawa do dywidendy. W celu skorygowania błędu, w dniach następnych razem z rozliczeniem transakcji wykonano poprawne operacje. Drugim błędem ze strony pracowników KDPW S.A. było błędne wskazanie pożyczkodawcy (niezgodnie z deklaracją uczestnika). Pomyłkę tę naprawiono podczas kolejnej sesji rozliczeniowej. Dwie pomyłki przy rozliczeniu nastąpiły w wyniku błędów w systemie NBP. Stosowne korekty zostały dokonane kolejnego dnia.

Z analizy informacji przedstawionych przez Krajowy Depozyt wynika, że błędy w rozliczeniu transakcji, mające wpływ na uczestników KDPW, zdarzają się bardzo rzadko. Do chwili obecnej powodem ich były przede wszystkim błędy systemu, czy to systemu KDPW S.A., czy też NBP. Powstałe błędy były korygowane w najszybszym możliwym terminie. Należy również dodać, że stosunek transakcji, przy rozliczaniu których wystąpił błąd jest marginalny w stosunku do transakcji ogółem rozliczanych przez Krajowy Depozyt, a skutki takich błędnych transakcji nie miały wpływu na przebieg procesu rozliczania i rozrachunku transakcji dla pozostałych uczestników KDPW.

Jak ustalono w trakcie kontroli, żaden ze zidentyfikowanych błędów powstałych w procesie rozliczeniowym nie był przedmiotem skarg ze strony uczestników KDPW S.A.

5. Zgodnie z § 30a Regulaminu KDPW S.A. uczestnicy są zobowiązani dostarczyć Krajowemu Depozytowi informacje na temat transakcji sprzedaży, które zostały zawarte bez zlecenia klienta,

Egz. nr 1

niezgodnie z treścią złożonego zlecenia, a ich rozrachunek spowodował przejściową niezgodność pomiędzy stanami na kontach ewidencyjnych, a stanami na rachunkach papierów wartościowych. Jak ustalono w trakcie czynności kontrolnych, Krajowy Depozyt sprawuje kontrolę nad przestrzeganiem przez uczestników powyższego obowiązku. W szczególności uczestnicy ci zobowiązani są do przesyłania tych informacji w cyklu miesięcznym w formie tzw. „Zestawienia transakcji zawartych bez zlecenia lub zrealizowanych w niepełnym zakresie”. Krajowy Depozyt dokonuje ich weryfikacji pod kątem kompletności. Dodatkowo, informacje te są wrywkowo kontrolowane przez KDPW S.A. pod kątem poprawności w toku kontroli w jednostce uczestnika.

6. Krajowy Depozyt na pisemną prośbę Kontrolujących przedstawił szczegółową informację na temat szacowanego poziomu ryzyka operacyjnego, które towarzyszy realizacji przez KDPW S.A. procesów biznesowych związanych z rozliczeniem i rozrachunkiem transakcji zarówno na rynku kasowym, jak i terminowym. W toku czynności kontrolnych ustalono, że Krajowy Depozyt stara się na bieżąco identyfikować, oszacowywać i monitorować ryzyko operacyjne związane z prowadzeniem rozliczeń i rozrachunków.

W wyniku dokonanej analizy przedłożonych informacji określających kategorie ryzyka operacyjnego, w szczególności obrazujących aktualne pomiary tego ryzyka Kontrolerzy uznali, że w przypadku 6 kategorii ryzyka, obejmujących ryzyko związane z pracownikami KDPW S.A., procesami i procedurami, podmiotami współpracującymi z KDPW S.A., Systemem Zachowania Ciągłości Funkcjonowania, zgodnością i kontrolą ryzyka oraz czynnikami zewnętrznymi, że można ryzyka te uznać za ogólnie niskie zarówno w kontekście częstotliwości, jak i dotkliwości.

W przypadku ryzyka prawnego, należy zgodzić się z wyjaśnieniami Krajowego Depozytu, że częstotliwość ryzyka jest niska, natomiast potencjalna dotkliwość jest wysoka.

W swoich wyjaśnieniach, Krajowy Depozyt ocenił, że dotkliwość ryzyka obejmującego technologię oraz bezpieczeństwo danych i informacji jest niska. Czynniki ryzyka występującymi w przypadku ryzyka technologii są m.in. awarie systemów teleinformatycznych, niewystarczająca wydajność systemów teleinformatycznych, brak dywersyfikacji źródeł energii elektrycznej. W przypadku kategorii ryzyka – bezpieczeństwo danych i informacji, czynniki ryzyka mogą być następujące: włamania i nieautoryzowany dostęp do systemów, utrata danych elektronicznych lub dokumentów papierowych, utrata poufności informacji itp.

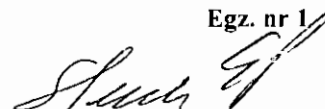
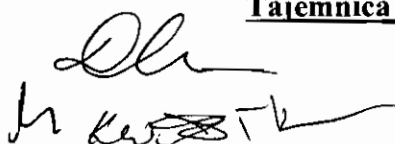
Istnieją wątpliwości Kontrolerów co do przedstawionego przez Krajowy Depozyt sklasyfikowania jako niskie stopnia dotkliwości ryzyk związanych z technologią oraz z bezpieczeństwem danych i informacji. Zdaniem Kontrolerów awaria systemów teleinformatycznych, włamania do systemów elektronicznych czy też utrata danych elektronicznych stanowi bardzo poważne zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania procesu

rozliczania i rozrachunku w Krajowym Depozycie, ze względu na fakt że działanie tych procesów opiera się właśnie na poprawnym funkcjonowaniu systemów teleinformatycznych jak i elektronicznych. W przypadku nieprawidłowości w funkcjonowaniu wymienionych systemów, realizacja procesu rozliczenia i rozrachunku będzie zagrożona. Ewentualne wystąpienie zdarzeń opisanych jako czynniki ryzyka w dwóch przedmiotowych kategoriach bez wątpienia może spowodować bardzo negatywne konsekwencje dla poszczególnych uczestników KDPW oraz dla całego procesu rozliczania i rozrachunku transakcji w Krajowym Depozycie.

Mając na uwadze konsekwencje, które mogą wynikać z tego typu zdarzeń, Kontrolerom trudno jest zaakceptować określenie przez KDPW S.A. stopnia dotkliwości ryzyka technologii oraz ryzyka bezpieczeństwa danych i informacji jako niskie w dwustopniowej skali przyjętej przez Krajowy Depozyt.

Systemem zabezpieczania płynności rozliczania transakcji

7. Podsumowując działania Kontrolerów, należy stwierdzić, iż KDPW S.A. poprawnie wypełnia nałożony na niego ustawowy obowiązek wyrażony w art. 48 ust. 2 pkt 8 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, zgodnie z którym KDPW S.A. prowadzi system zabezpieczania płynności rozliczeń, w tym systemu gwarantowania rozliczeń transakcji zawartych na rynku regulowanym giełdowym i pozagiełdowym.
8. W zakresie organizacji systemu zabezpieczania płynności rozliczania transakcji, KDPW S.A. reguluje nałożone na niego ustawowo zadania na poziomie Regulaminu i Szczegółowych Zasad Działania KDPW. KDPW S.A. stworzył katalog środków mających na celu minimalizację ryzyka utraty płynności rozliczeń i rozrachunku transakcji, wykorzystując do tego m. in. takie instrumenty jak: mechanizm optymalizacji doboru transakcji, których rozrachunki mają podlegać zawieszeniu, pożyczki automatyczne papierów wartościowych, odkup papierów wartościowych oraz fundusz rozliczeniowy.
9. KDPW S.A. poprawnie prowadzi system optymalizacji doboru transakcji, których rozrachunki mają ulegać zawieszeniu. Krajowy Depozyt określa transakcje, których rozrachunek podlega zawieszeniu z powodu braku papierów wartościowych na odpowiednim koncie ewidencyjnym uczestnika, z zastosowaniem zasad, których celem jest ograniczenie negatywnych skutków tych zawiesznień, mając na względzie, iż w pierwszej kolejności rozrachunkom podlegają transakcje, których rozliczenie zabezpieczone jest funduszem rozliczeniowym.
10. W celu likwidacji zawieszenia rozrachunku transakcji KDPW S.A. wykorzystuje automatyczne pożyczki papierów wartościowych jak również instytucje odkupu papierów wartościowych.

W toku czynności kontrolnych ustalono, iż nie miały miejsca zaburzenia związane z funkcjonowaniem pożyczek automatycznych oraz odkupem papierów wartościowych, jak również nie miało miejsca niezwrócenie pożyczonych papierów wartościowych.

11. Na podstawie art. 65 ust. 3 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, KDPW S.A. może zarządzać środkami funduszu rozliczeniowego, którego zadaniem jest zabezpieczanie określonych rodzajów transakcji zawieranych na rynku regulowanym. W/w fundusz tworzony jest z wpłat uczestników KDPW S.A. i stanowi ich współwłasność łączną. Środki tego funduszu mogą być wykorzystane w sytuacji wystąpienia braku pokrycia na rachunku pieniężnym lub koncie depozytowym uczestnika, gdy należności tego uczestnika nie zapewniają wykonania jego zobowiązań wynikających z rozliczeń transakcji. W toku postępowania kontrolnego ustalono, iż nigdy nie doszło do wykorzystywania funduszu rozliczeniowego w wysokości przewyższającej wpłatę danego uczestnika, jak również nie miały miejsca przypadki nie przeprowadzenia rozrachunku transakcji, której rozrachunek był zabezpieczony systemem gwarantowania rozliczania transakcji.
12. W Załączniku do Regulaminu KDPW „Tabela Opłat Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych” wprowadzone zostały tzw. opłaty specjalne, mające charakter sankcji finansowej stosowanej przez KDPW S.A. względem uczestnika powodującego zawieszenie rozrachunku transakcji. Instytucja ta zapewnia zastosowanie kary finansowej bez potrzeby prowadzenia ustaleń faktycznych dotyczących odpowiedzialności odszkodowawczej. Wysokość opłat specjalnych nie jest uzależniona od rozmiaru spowodowanej szkody, lecz oparta jest na kryteriach wolumenu zawieszenia i czasu jego trwania. Opłaty specjalne są sprawnie wykorzystywane przez KDPW S.A. w sytuacjach doraźnych, jak również stanowią instrument o charakterze prewalidacyjnym.
13. Jako korzystne należy uznać powołanie Komitetu ds. Ryzyka Rozliczeniowego (pod nadzorem Zarządu KDPW S.A.), którego jednym z zadań jest rozpatrywanie potencjalnych sytuacji niestandardowych związanych z zawieszeniem rozrachunku transakcji. Tryb funkcjonowania wymienionego Komitetu jest pozbawiony sztywnych rygorów organizacyjnych, dlatego jego zwołanie jak i rozpoczęcie działania może być każdorazowo dopasowane do sytuacji będącej przedmiotem zainteresowania Komitetu. Dodatkowo, KDPW S.A. w ramach rozwoju polityki zabezpieczania płynności rozliczeń prowadzony jest projekt mający na celu wprowadzenie rozwiązania rozliczenia częściowego transakcji, pozwalającego jeszcze lepiej zoptymalizować proces rozrachunku.
14. Celem stworzenia systemu zabezpieczenia płynności rozliczeń była minimalizacja ryzyka związanego z poprawnością przebiegu procesu rozrachunku. Dlatego też, poprawność

funkcjonowania systemu zabezpieczania płynności rozliczenia transakcji powinna być oceniana w oparciu o przeciętny czas trwania zawieszenia transakcji oraz jej wolumen. W toku przeprowadzania czynności kontrolnych ustalono, iż w 2007 r. wynosił on 1,6 dnia, zaś w 2008 r. 1,5 dnia, a dotychczasowa średnia za 2009 r. wskazuje na 1,3 dnia. Dodatkowo, procentowy udział wolumenu zawieszonych transakcji w stosunku do wszystkich rozliczonych transakcji wynosił odpowiednio (wartości minimalne i maksymalne) w 2007 r. od 0,19% do 0,71%, w 2008 r. od 0,15% do 0,61%, by w 2009 r. przyjąć od 0,28% do 0,49%. Należy wskazać, iż tak marginalny odsetek zawieszonych transakcji w połączeniu z krótkim czasem jego trwania stwarza dla KDPW S.A. niskie ryzyko utraty płynności rozliczeń i rozrachunku. W ocenie kontrolujących, różnorodne środki składające się na system zabezpieczania płynności rozliczeń, zgodnie z przedstawionymi wyżej liczbami realizują przesłanki ich stworzenia.

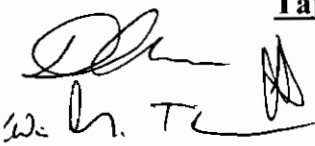
15. Zgodnie z wyjaśnieniami przekazanymi w dniu 6 maja 2009 r., KDPW S.A. nie umożliwia zawierania pożyczek papierów wartościowych na zlecenie, zawieranych za pośrednictwem Krajowego Depozytu. Tym samym, występuje niezgodność stanu faktycznego z zapisem normatywnym, znajdującym się w § 77a Regulaminu KDPW S.A., umożliwiającym dokonywanie takich pożyczek.
16. KDPW S.A. jest zobowiązany do przeprowadzania rozliczenia i rozrachunku transakcji, których przedmiotem są zdematerializowane papiery wartościowe. Procesy te mają na celu doprowadzenie do przeniesienia własności papierów wartościowych będących przedmiotem stosunku zobowiązaniowego stron danej transakcji. Samo zawarcie transakcji budzi bowiem wyłącznie skutek zobowiązaniowy. W przypadku niedostarczenia papierów wartościowych w ustalonym terminie (w odniesieniu do transakcji zabezpieczonych przez system gwarantowania co do zasady wystandaryzowanych) druga strona transakcji może ponieść szkodę. Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami złożonymi w dniu 4 marca 2009 r. KDPW S.A. *stosuje mechanizm wielostronnej kompensacji, który zapewnia kompensowanie wszystkich zobowiązań pochodzących od uczestników systemu i wytwarza pojedyncze zobowiązanie dla poszczególnych kontrahentów. Wylizanie pozycji netto następuje nie poprzez nowację, lecz ma wymiar wyłącznie techniczny. KDPW nie jest prawną stroną transakcji, jednocześnie będąc podmiotem, który na rynku umiejscowiony jest między sprzedającym a kupującym.* Oznacza to, że KDPW S.A. nie wstępuje w procesie rozliczenia i rozrachunku w zobowiązania stron transakcji, zatem nie jest odpowiedzialny za pokrycie szkody, jaką poniosła strona transakcji w wyniku zawieszenia, lub w skrajnych przypadkach nieprzeprowadzenia rozrachunku transakcji. W rezultacie strony transakcji mają możliwość wzajemnego dochodzenia roszczeń o naprawienie ewentualnej szkody według zasad ogólnych prawa cywilnego. Organizowany przez KDPW S.A. system depozytowo-

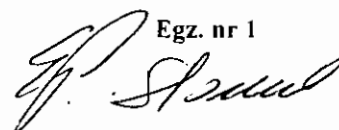

rozliczeniowy, w szczególności ze względu na istnienie zasady anonimowości stron transakcji, w obecnym stanie uniemożliwia dochodzenia wzajemnych roszczeń uczestników rozliczających w przypadku powstania szkody po stronie jednego z nich.

Obsługa realizacji zobowiązań emitentów wobec uprawnionych z papierów wartościowych zarejestrowanych w depozycie papierów wartościowych

17. W rezultacie przeprowadzonej kontroli należy stwierdzić, że KDPW S.A. poprawnie wypełnia nałożone na niego zadania przewidziane w art. 48 ust. 2 pkt 3 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, polegające na obsłudze realizacji zobowiązań emitentów wobec uprawnionych z papierów wartościowych zarejestrowanych w depozycie papierów wartościowych, z zastrzeżeniem poniższych punktów. Przywołane wyżej zadania Krajowy Depozyt realizuje zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy oraz postanowieniami Regulaminu Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych.
18. W zakresie obsługi realizacji zobowiązań emitentów wobec uprawnionych z papierów wartościowych zarejestrowanych w depozycie papierów wartościowych Krajowy Depozyt reguluje nałożone na niego ustawowo zadania na poziomie Regulaminu i Szczegółowych Zasad Działania KDPW.
19. KDPW S.A. od początku 2008 r. obsłużył 111 procesów wypłaty dywidendy, 61 procesów wypłaty odsetek od obligacji, 22 procesy wykupu obligacji, 3 procesy zamiany obligacji zamiennych na akcje, 26 procesów realizacji prawa poboru i nie obsługiwał procesów realizacji uprawnień z obligacji z prawem pierwszeństwa do objęcia albo subskrybowania akcji. KDPW S.A. obsługiwał te procesy zgodnie z zasadami określonymi w przepisach prawa oraz aktach wewnętrznych emitentów.
20. Wyniki kontroli wykazały, że w procesie obsługi wypłat dywidendy zdarzały się przypadki, w których emitenci przekazywali do Krajowego Depozytu kwotę różną od kwoty określonej w wezwaniu. W związku z powyższym emitent był dodatkowo zobowiązany wskazać szczegółowy rozdział przekazywanej kwoty. KDPW S.A. poinformował o 8 przypadkach zaistnienia takiej sytuacji. Jak wyjaśnił KDPW S.A., różnica pomiędzy kwotą określoną w wezwaniu KDPW S.A., a kwotą przekazaną dla uczestników wynikała z korekt wysokości podatku dochodowego od osób prawnych. Z tego względu należy uznać, że omawiane przypadki nie wpływają negatywnie na sprawność i bezpieczeństwo przebiegu procesu wypłaty dywidendy, a możliwość wystąpienia takiego zdarzenia oraz sposób postępowania w takiej sytuacji jest opisany w regulacjach KDPW S.A.

Egz. nr 1

21. Kontrolerzy stwierdzili drobne nieścisłości w zakresie obsługi procesu wypłaty dywidendy. KDPW S.A. wskazał, że dzień W w przypadku do wypłaty zaliczki na poczet dywidendy przez spółkę Apator S.A. przypadł w dniu 12.12.2007 r. natomiast z dokumentów źródłowych wynika, że dzień W powinien przypaść na 13.12.2007 r. Poza tym przypadkiem KDPW S.A. obsługiwał proces wypłaty dywidendy zgodnie z zasadami określonymi w przepisach prawa oraz aktach wewnętrznych korporacyjnych emitentów.
22. Kontrole bezpośrednie u uczestników przeprowadzane przez KDPW S.A. obejmują swym zakresem badanie poprawności obsługi realizacji zobowiązań emitentów wobec właścicieli papierów wartościowych w szczególności wypłaty dywidendy i realizacji prawa pierwszeństwa w objęciu akcji nowej emisji. Podczas kontroli przeprowadzanych w latach 2007 – 2008 stwierdzono u 4 uczestników nieprawidłowości z zakresu obsługi realizacji prawa poboru. Polegały one na opóźnieniach w rejestracji praw poboru i nieprawidłowościach w raportowaniu. Uznać należy, że KDPW S.A. prawidłowo wykonuje obowiązek kontrolowania uczestników w zakresie realizowania przez nich zadań wymagających współdziałania z systemem depozytowo-rozliczeniowym, w zakresie obsługi realizacji zobowiązań emitentów wobec uprawnionych z papierów wartościowych zarejestrowanych w depozycie papierów wartościowych.
23. Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, od chwili zarejestrowania papierów wartościowych, na podstawie umowy, o której mowa w art. 5 ust. 3 lub 4 tej ustawy, za rachunki papierów wartościowych uważa się również zapisy dotyczące tych papierów, dokonywane w związku z ich subskrypcją lub sprzedażą w obrocie pierwotnym lub w pierwszej ofercie publicznej, przez podmioty prowadzące działalność maklerską lub banki powiernicze – o ile identyfikują one osoby, którym przysługują prawa z papierów wartościowych. Przepis ten wskazuje, że za rachunki papierów wartościowych uznaje się wyłącznie rejestry, na których zapisane są papiery wartościowe. W wyjaśnieniach z dnia 3 kwietnia 2009 r. KDPW S.A. wskazał, że w dniu ustalenia prawa poboru określonym przez walne zgromadzenie spółki na kontach depozytowych uczestników KDPW S.A. są rejestrowane prawa poboru. Do momentu ziszczenia się przesłanek dematerializacji w depozycie papierów wartościowych tj. dopuszczenia do obrotu na rynku regulowanym albo wprowadzenia do alternatywnego systemu obrotu prawa poboru mają charakter techniczny. Z wyjaśnień tych wynika, że w dniu prawa dywidendy KDPW S.A. rejestruje tzw. zapis techniczny będący jedynie ekspektatywą papieru wartościowego mogącego powstać w przyszłości. Oznacza to niezgodność ze wskazaną powyżej normą ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, stanowiącą, że za rachunki papierów wartościowych można uznać jedynie rejestry, na których rejestrowane są papiery wartościowe. Rejestry

wskazujące uprawnionych z papierów wartościowych, które nie zostały wykreowane, choć potencjalnie zostaną wykreowane, nie mogą być uznawane za rachunki papierów wartościowych.

V. Załączniki

1. Protokół pobrania kopii dokumentów z dnia 19.03.2009 r., przekazanych przez p. Krzysztofa Ołdaka.
2. Protokół pobrania kopii dokumentów z dnia 3.04.2009 r. przekazanych przez p. Jolantę Żelazną.
3. Protokół pobrania kopii dokumentów z dnia 6.05.2009 r. przekazanych przez p. Jolantę Żelazną.

VI. Tryb podpisania i składania zastrzeżeń

Osoba upoważniona do reprezentowania Kontrolowanego ma prawo zgłoszenia umotywowanych zastrzeżeń do protokołu kontroli na piśmie do Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego, w terminie 14 dni od otrzymania protokołu kontroli.

Osoba uprawniona do reprezentowania Kontrolowanego może odmówić podpisania protokołu kontroli, wyjaśniając na piśmie przyczyny odmowy. Kontroler umieszcza na egzemplarzu protokołu kontroli, który pozostaje w Komisji, wzmiankę o odmowie podpisania protokołu kontroli, załączając do niego wyjaśnienia. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie zwalnia Kontrolowanego z realizacji zaleceń, o których mowa w art. 36 ust. 5 ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym.

Podpisy

Protokół kontroli sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla Kontrolerów i dla Kontrolowanego.

Podpisy Kontrolerów:

Maciej Kozłowski
Dawid Pietrzak

Karolina Warowna
Paweł Pasternok
Tomasz Banaszczyk

Podpis osoby upoważnionej

do reprezentowania Kontrolowanego:

PREZES ZARZĄDU

KDPW S.A.

Zbieta Pustola

CZŁONEK ZARZĄDU

KDPW S.A.

Sławomir Panasiuk

Wykonano w dwóch egzemplarzach:

egz. nr 1 – KDPW S.A.

egz. nr 2 – DFL - a/a

Sporządzili: Dawid Pietrzak, Karolina Warowna, Paweł Pasternok, Tomasz Banaszczyk

Drukował: Dawid Pietrzak

Dnia: czerwca 2009 r.

KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO

Załącznik do pisma nr DFL/470/2/5/09/DP z dnia 20 lipca 2009 r.

Departament Usług Finansowych,
Licencjonowania i Nadzoru Funkcjonalnego
DFL/470/2/6/09/DP

Warszawa, dnia 20 lipca 2009 r.

TAJEMNICA ZAWODOWA na podstawie
przepisów ustawy o obrocie instrumentami
finansowymi

Egz. nr 1

ANEKS

do Protokołu kontroli z dnia 4 czerwca 2009 r.
z kontroli w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych S.A.

W związku z zastrzeżeniami Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. do Protokołu kontroli z dnia 4 czerwca 2009 r. dotyczącego kontroli przeprowadzonej przez pracowników Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w okresie od dnia 23 lutego 2009 r. do dnia 6 maja 2009 r. w spółce Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A., przesłanymi pismem nr BD/ZW/461/2009 z dnia 18 czerwca 2009 r., Kontrolujący dokonują zmian w Protokole Kontroli z dnia 4 czerwca 2009 r. w następujący sposób:

1. na stronie 23, zdanie:

„Rozszerzenie wspomnianego zapisu ustawy o obrocie instrumentami finansowymi znajduje się od § 57 do § 78 Regulaminu oraz od § 42a do § 75a SZD KDPW.”

zastępuje się zdaniem:

„Rozszerzenie wspomnianego zapisu ustawy o obrocie instrumentami finansowymi znajduje się od § 57 do § 78 Regulaminu oraz od § 42a do § 46, § 51a do § 75a SZD KDPW.”

2. na stronie 24, zdania:

„[...] zgodnie z § 46 SZD w pierwszej kolejności bierze się pod uwagę wartość transakcji, których rozrachunki podlegają zawieszeniu. Wartość takiej transakcji, powinna być możliwie

1/4

najbliższa wartości kwoty brakującej do przeprowadzenia rozrachunku. Dodatkowo, przy określaniu transakcji, KDPW S.A. bierze pod uwagę sposób pozwalający uniknąć powstania braku pokrycia na kontach ewidencyjnych innych uczestników lub na rachunkach bankowych wskazanych przez innych uczestników, o ile to jest możliwe”.

zastępuje się zdaniami:

„[...] zgodnie z § 56 Regulaminu KDPW, rozliczane są w pierwszej kolejności transakcje, zabezpieczone funduszem rozliczeniowym. Jako dodatkowe kryterium doboru transakcji podlegających zawieszeniu, na podstawie § 46 SZD bierze się pod uwagę wartość transakcji, których rozrachunki podlegają zawieszeniu. Wartość takiej transakcji, powinna być możliwie najbliższa wartości kwoty brakującej do przeprowadzenia rozrachunku. Dodatkowo, przy określaniu transakcji podlegających zawieszeniu, KDPW S.A. bierze pod uwagę sposób pozwalający uniknąć powstania braku pokrycia na kontach ewidencyjnych innych uczestników lub na rachunkach bankowych wskazanych przez innych uczestników, o ile to jest możliwe”.

3. na stronie 30 protokołu, skreśla się następujące zdania:

„W takiej sytuacji, KDPW S.A. działa na podstawie pełnomocnictwa udzielonego mu zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 7 SZD KDPW, a to pełnomocnictwo umocowuje do nabywania na rachunek uczestnika. Zgodnie z brzmieniem powyższego zapisu, *„Podmiot może uzyskać status uczestnika rozliczającego, m.in. po dostarczeniu dokumentu pełnomocnictwa dla KDPW do dokonywania przeniesienia papierów wartościowych z kont papierów własnych uczestnika, występującego w typie uczestnictwa biuro maklerskie, na konta papierów klientów, w ramach kont depozytowych prowadzonych w KDPW dla tego uczestnika, w zakresie koniecznym do wykonania zobowiązań wynikających z rozliczeń transakcji zawartych na zlecenie jego klientów”*.

4. na stronie 31, zwroty:

„zgodnie z § 72 ust. 4 SZD KDPW” oraz „zgodnie z § 72 ust. 4 zd. 2 SZD KDPW”

zastępuje się odpowiednio zwrotami:

„zgodnie z § 72 ust. 4 Regulaminu KDPW” oraz „zgodnie z § 72 ust. 4 zd. 2 Regulaminu KDPW”

5. na stronie 37, na początku drugiego akapitu datę:

„29 marca 2009 r.”

zastępuje się datą:

„19 marca 2009 r.”

6. na stronie 43 zwrot:

„spółkę Amator S.A.”

zastępuje się zwrotem:

„spółkę Apator S.A.”.

7. na stronie 47 zwrot:

„(...) KDPW S.A. otrzymał również (...)”

zastępuje się zwrotem:

„(...) KDPW S.A. nie otrzymał również (...)”

8. na stronie 48 zdanie:

„Najpóźniej w terminie P^1+1 lub 2 dni po otrzymaniu informacji o wynikach przydziału, gdy może mieć miejsce redukcja zapisów”,

zastępuje się zdaniem:

„Najpóźniej w terminie P^2+1 lub 2 dni po otrzymaniu informacji o wynikach przydziału, w przypadku gdy ma miejsce redukcja zapisów KDPW S.A. zwraca uczestnikom nadpłaty”.

9. na stronie 51:

- skreśla się zdanie:

„Istnieją wątpliwości Kontrolerów co do przedstawionego przez Krajowy Depozyt sklasyfikowania jako niskie stopnia dotkliwości ryzyk związanych z technologią oraz z bezpieczeństwem danych i informacji”.

- zdanie:

„Mając na uwadze konsekwencje, które mogą wynikać z tego typu zdarzeń, Kontrolerom trudno jest zaakceptować określenie przez KDPW S.A. stopnia dotkliwości ryzyka technologii oraz ryzyka bezpieczeństwa danych i informacji jako niskie w dwustopniowej skali przyjętej przez Krajowy Depozyt”.

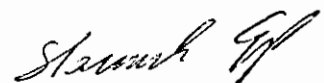
zastępuje się zdaniami:

„Ryzyko pierwotne dla poszczególnych czynników ryzyka, w szczególności ryzyko obejmujące technologię oraz bezpieczeństwo danych i informacji, charakteryzuje określona częstotliwość i wysoka dotkliwość. Biorąc jednak pod uwagę stosowane przez KDPW S.A. działania redukujące poziom ryzyka, należy oczekiwać zdecydowanie niższej częstotliwości oraz dotkliwości skutków incydentów poszczególnych ryzyk.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że Krajowy Depozyt stara się na bieżąco identyfikować, oszacowywać i monitorować ryzyko operacyjne związane z prowadzeniem rozliczeń i rozrachunków. W wyniku dokonanej analizy przedłożonych informacji

¹ dzień przydziału akcji, na które dokonano zapisu dodatkowego

² dzień przydziału akcji, na które dokonano zapisu dodatkowego

określających kategorie ryzyka operacyjnego, w szczególności obrazujących aktualne pomiary tego ryzyka stwierdzono, że można ryzyko to uznać za ogólnie niskie zarówno w kontekście częstotliwości, jak i dotkliwości”.

10. na stronie 54 zwrot:

„w dniu 4 marca 2009 r.”

zastępuje się zwrotem:

„w dniu 18 marca 2009 r.”

11. na stronie 56 zdanie:

„Z wyjaśnień tych wynika, że w dniu prawa dywidendy KDPW S.A. rejestruje tzw. zapis techniczny będący jedynie ekspektatywą papieru wartościowego mogącego powstać w przyszłości”,

zastępuje się zdaniem:

„Z wyjaśnień tych wynika, że w dniu prawa poboru KDPW S.A. rejestruje tzw. zapis techniczny będący jedynie ekspektatywą papieru wartościowego mogącego powstać w przyszłości”.

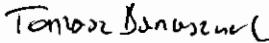
W pozostałym zakresie Protokół kontroli z dnia 4 czerwca 2009 r. pozostaje bez zmian.

Podpisy kontrolerów:

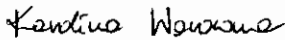
Maciej Kurzajewski

Tomasz Banaszczyk

Karolina Warowna

Paweł Pasternok

Dawid Pietrzak

Podpis osoby upoważnionej

do reprezentowania kontrolowanego:

PREZES ZARZĄDU
KDPW S.A.

Elżbieta Pustola

CZŁONEK ZARZĄDU
KDPW S.A.

Sławomir Panasiuk

Wykonano w dwóch egzemplarzach:

Egz. nr 1 – KDPW S.A.

Egz. nr 2 – KNF a/a